

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF GRAPHIC DESIGN AND VISUAL COMMUNICATION

ΑΡΩΝΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

A.M.: 14022

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η Μόδα την περίοδο Art Nouveau και Art Deco

Επιβλέπων Καθηγητής

Ελένη Μαρτίνη

Αθήνα, Δεκέμβριος 2020

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF GRAPHIC DESIGN AND VISUAL COMMUNICATION

Εξεταστική επιτροπή:

Dr Ευάγγελος Χατζηθεοδώρου

Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Ελένη Μαρτίνη

Καθηγητής / Λέκτορας
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Εύα Μασούρα

Ακαδημαϊκή Υπότροφος
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF GRAPHIC DESIGN AND VISUAL COMMUNICATION

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ / ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη **Χρυσάνθη Αρώνη** του **Αναστάσιου**, με αριθμό μητρώου **14022** φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής “Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού” του Τμήματος “Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας”, δηλώνω υπεύθυνα ότι: «Είμαι συγγραφέας-σχεδιαστής αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/-ούσα

ΙΔΕΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ

Η ιδέα προήλθε από

- Την ενασχόλησή μου με τη μόδα
- Το χόμπυ μου επάνω στον σχεδιασμό ρούχων και γυναικείων πορτραίτων
- Το ενδιαφέρον μου για ιστορικές γνώσεις

Ο σκοπός είναι

- Το βιβλίο, να κεντρίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη μέσα από τα κείμενα και το οπτικό υλικό
- Να δώσει ιστορικές γνώσεις και πληροφορίες

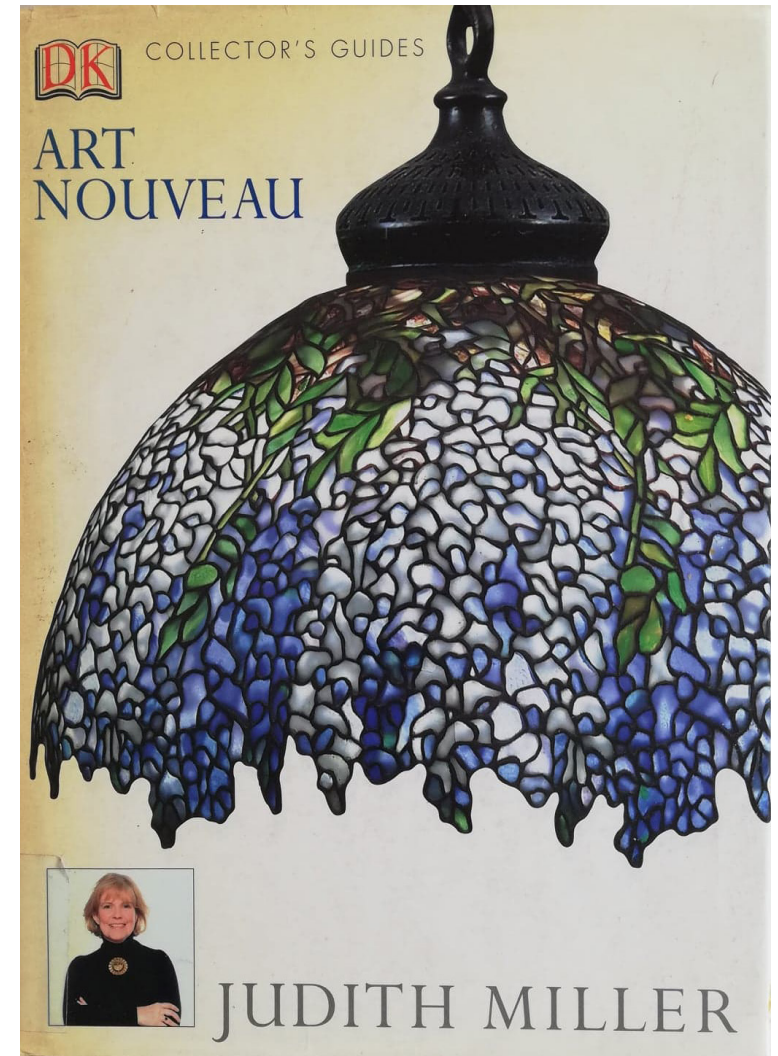
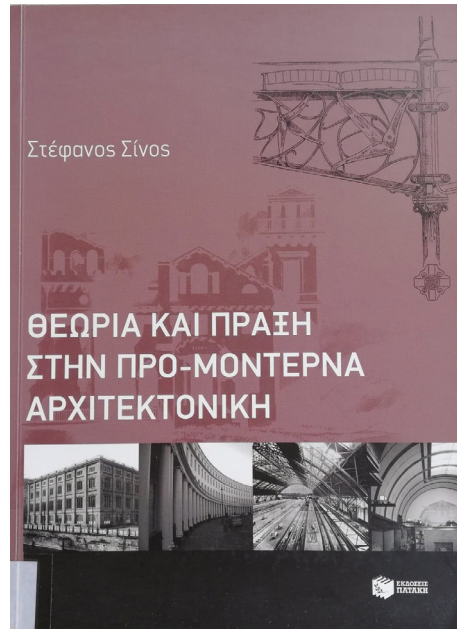
ΕΡΕΥΝΑ

Υλικό Κειμένων

- Βιβλία
- Πηγές από internet

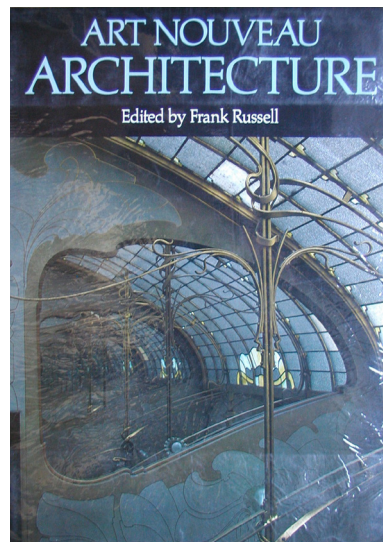
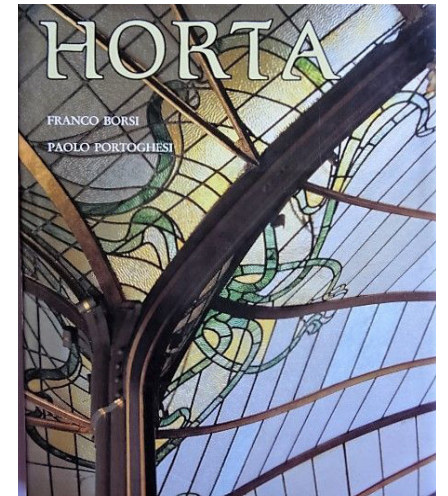
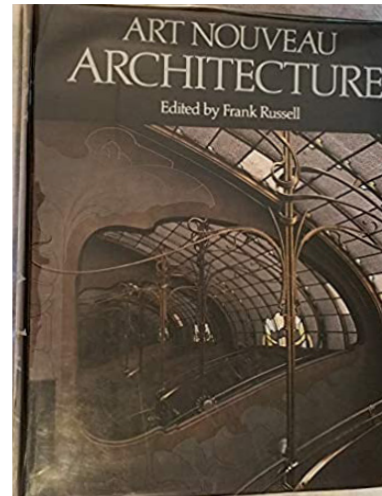
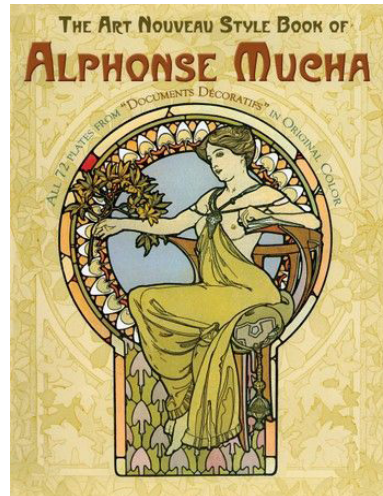
Υλικό Φωτογραφιών

- Βιβλία
- Internet

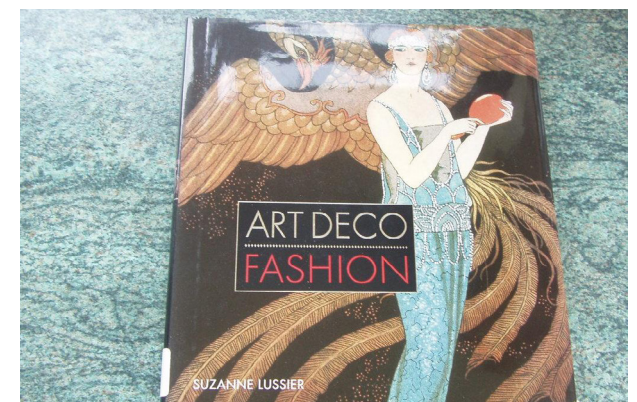
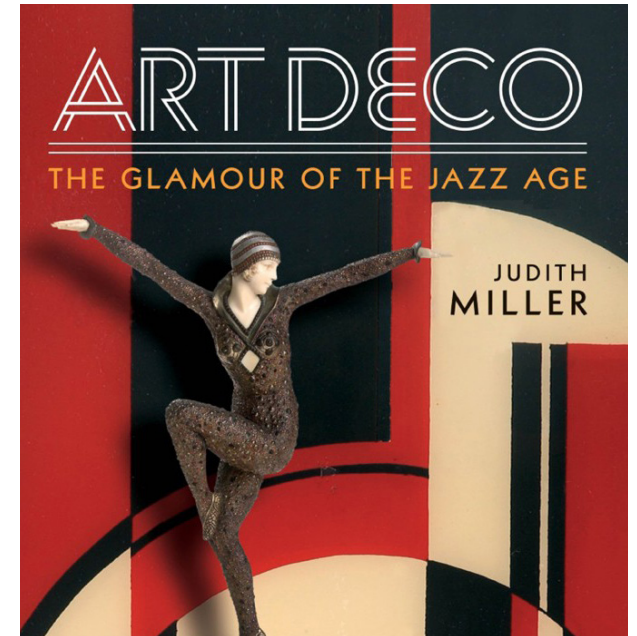

Εξώφυλλα βιβλίων
Art Nouveau

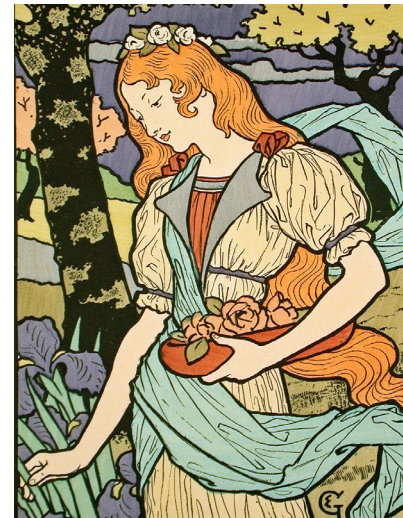
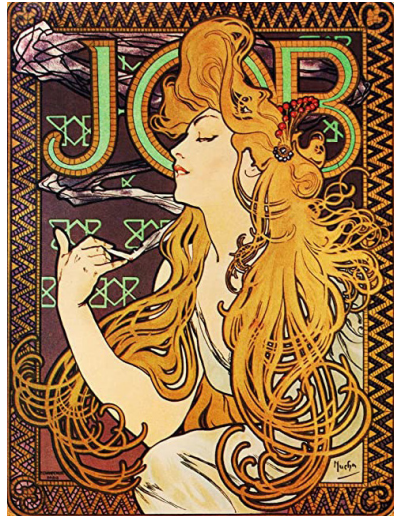

Εξώφυλλα βιβλίων
Art Deco

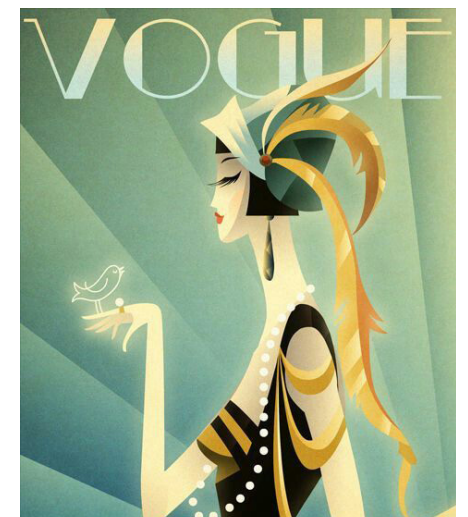
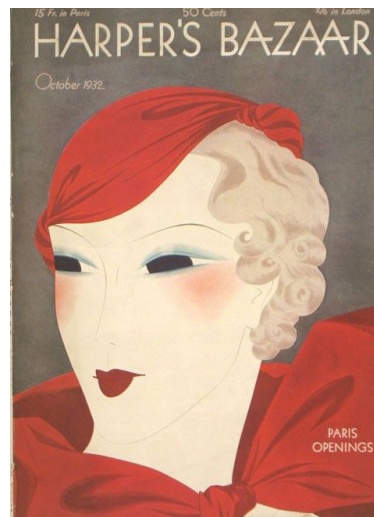
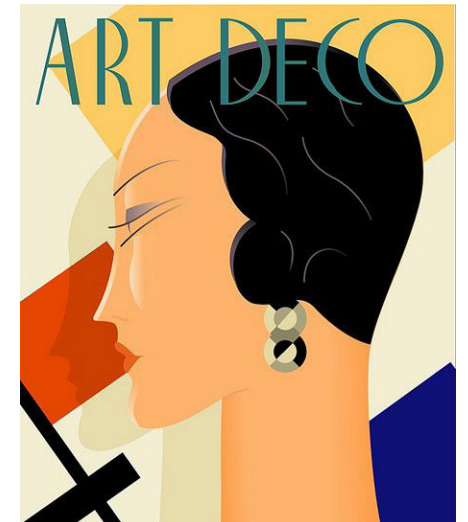
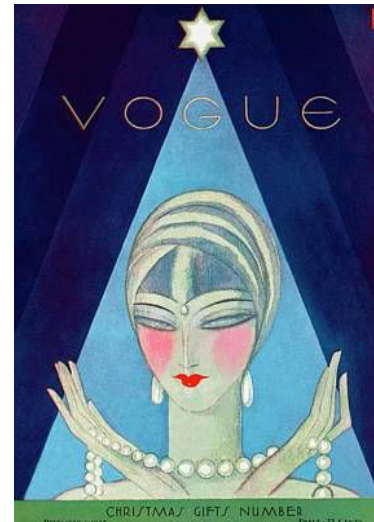

Αφίσες Art Nouveau

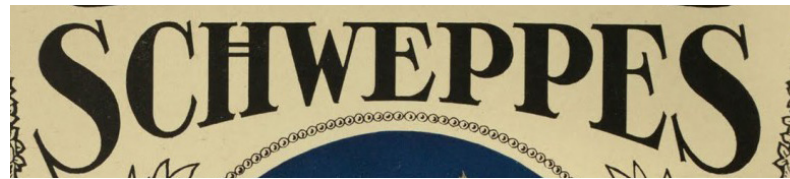

Αφίσες Art Deco

Στυλ γραμματοσειρών
Art Nouveau

Στυλ γραμματοσειρών
Art Deco

ΤΙΤΛΟΣ - ΛΟΓΟΤΥΠΟ

Γραμματοσειρές :
Champagne & Limousines,
Cocotte

ΚΛΙΜΑΚΑ

Η ΜΟΔΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ART NOUVEAU
ΚΑΙ ART DECO

Στο εξώφυλλο του βιβλίου

Η ΜΟΔΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ART NOUVEAU
ΚΑΙ ART DECO

Στον ψευδότιτλο

Η ΜΟΔΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ART NOUVEAU
ΚΑΙ ART DECO

Στον σελιδοδείκτη

Η ΜΟΔΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ART NOUVEAU
ΚΑΙ ART DECO

LAYOUT BIBΛΙΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΡΕΣ

- ΤΙΤΛΩΝ / ΥΠΟΤΙΤΛΩΝ

COCOTTE

ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ (LIGHT)

ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ (REGULAR)

ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ (BOLD)

Τίτλοι - 25 στιγμές - regular

ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ

Υπότιτλοι - 12 και 14 στιγμές - regular

ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ
ΑΑ ΒΒ ΓΓ ΔΔ

- ΚΕΙΜΕΝΩΝ

CENTURY GOTHIC

Αα Ββ Γγ Δδ (regular)

Αα Ββ Γγ Δδ (bold)

Κείμενα - 10 στιγμές - regular

Αα Ββ Γγ Δδ

- ΥΠΟΣΕΙΜΗΩΣΕΩΝ

EB GARAMOND

Αα Ββ Γγ Δδ (regular)

Υποσημειώσεις - 10 στιγμές - regular

Αα Ββ Γγ Δδ

ΧΡΩΜΑΤΙΚΗ ΠΑΛΕΤΑ

Παλέτα απο έργο της εποχής
art nouveau.

 C:37 M:100 Y:30 K:25
R:140 G:20 B:90
PANTONE: 7650 C

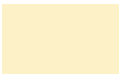

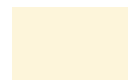
 C:100 M:80 Y:50 K:70
R:15 G:30 B:45
PANTONE: 275 C

 C:0 M:30 Y:70 K:0
R:250 G:185 B:90
PANTONE: 1365 C

 C:5 M:15 Y:30 K:0
R:255 G:240 B:200
PANTONE: 7400 C

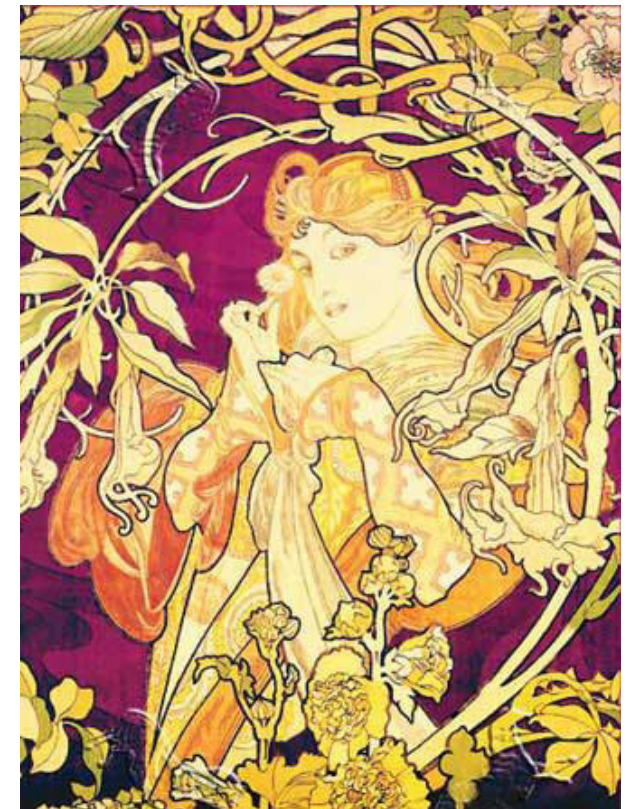

 C:10 M:75 Y:80 K:0
R:215 G:90 B:60
PANTONE: 720 C

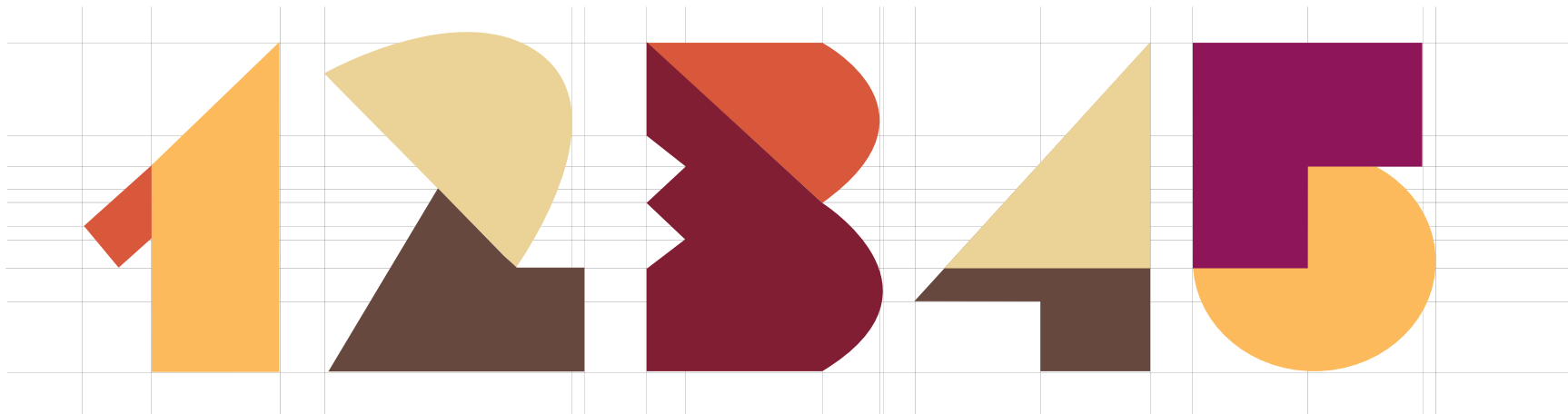
Τα χρώματα θα
χρησιμοποιηθούν
και στο 50% opacity

Έργο: Decor poster. Interior design
Art Nouveau. Mucha Fashion
Goddess.6248

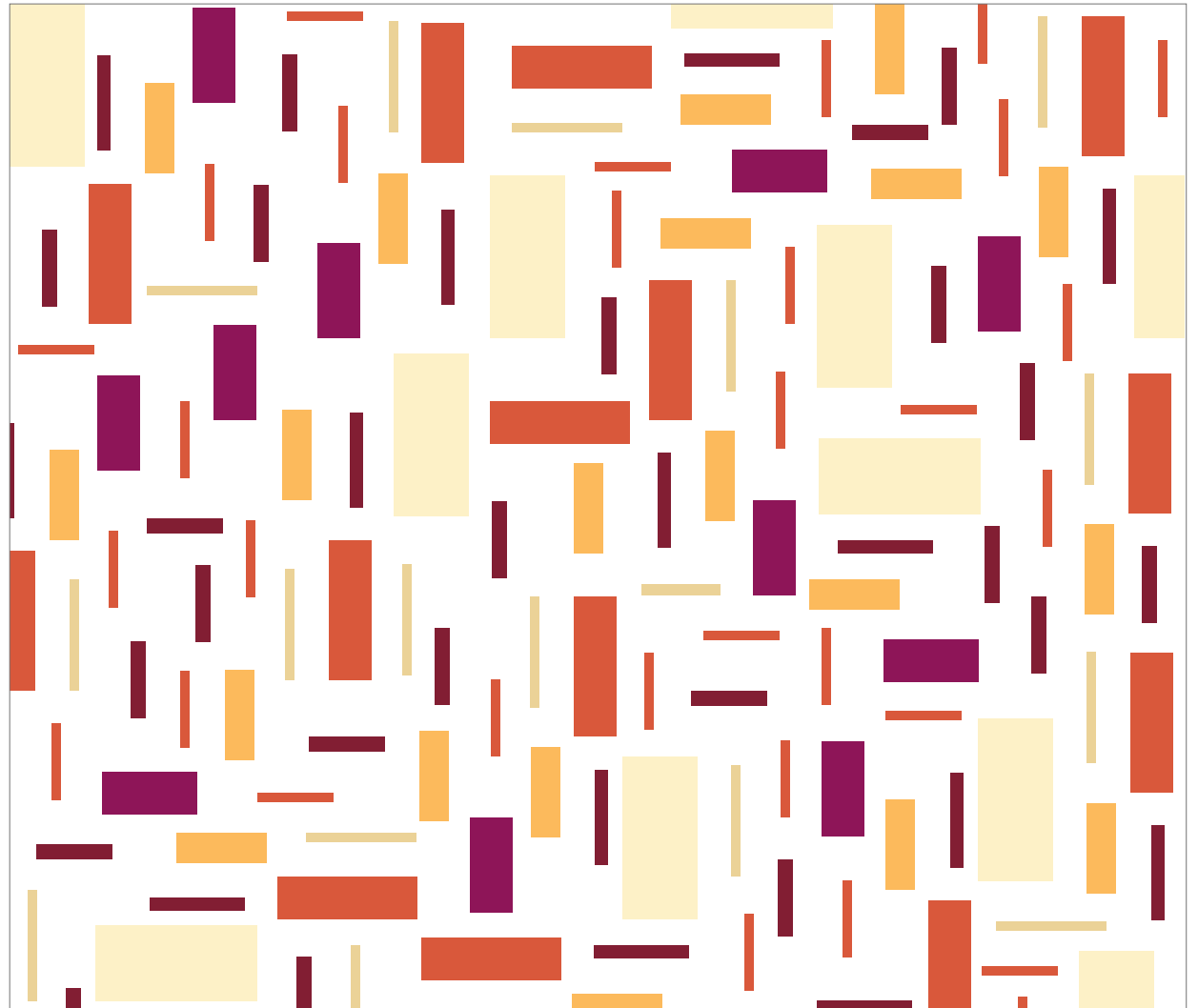

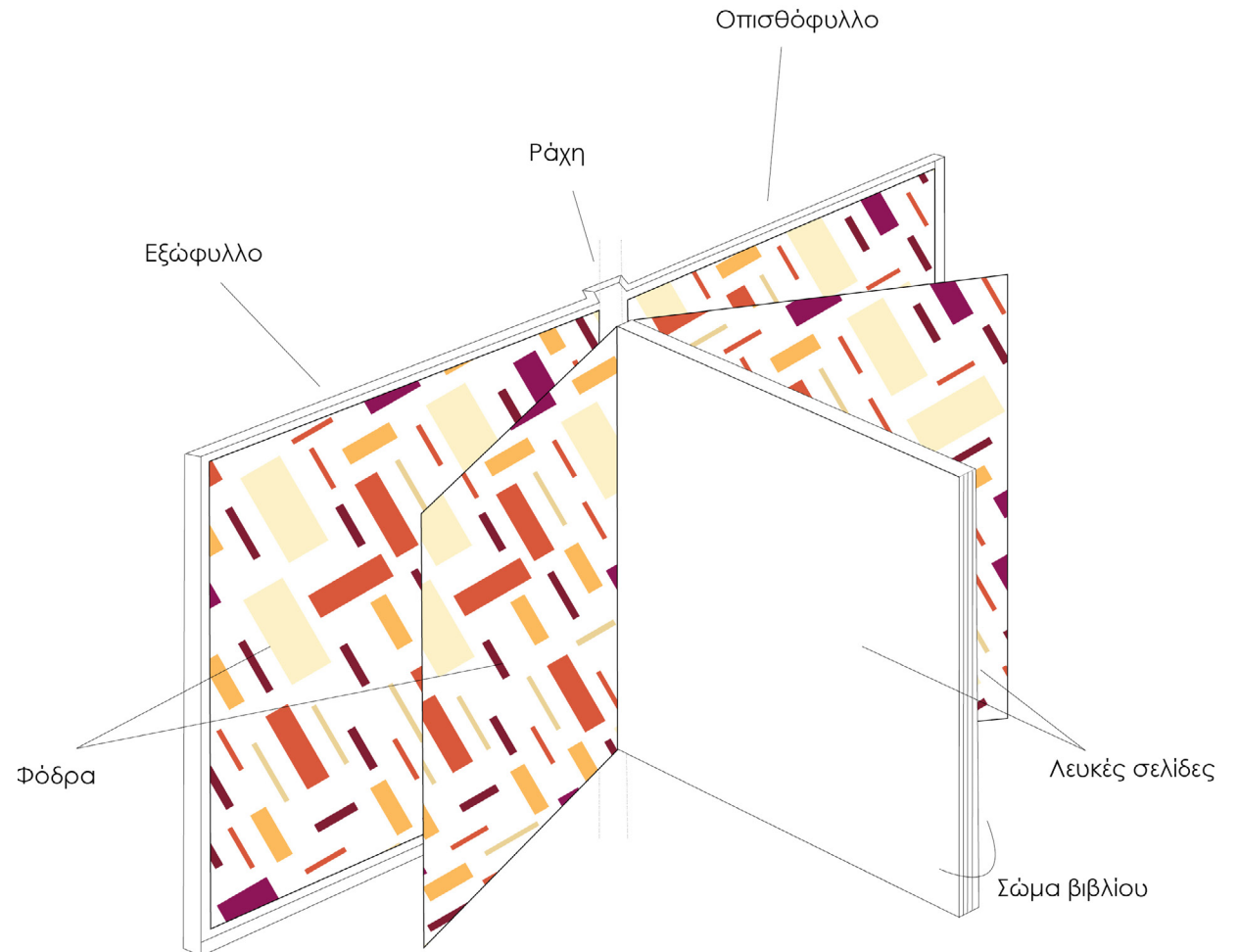
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΡΙΘΜΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

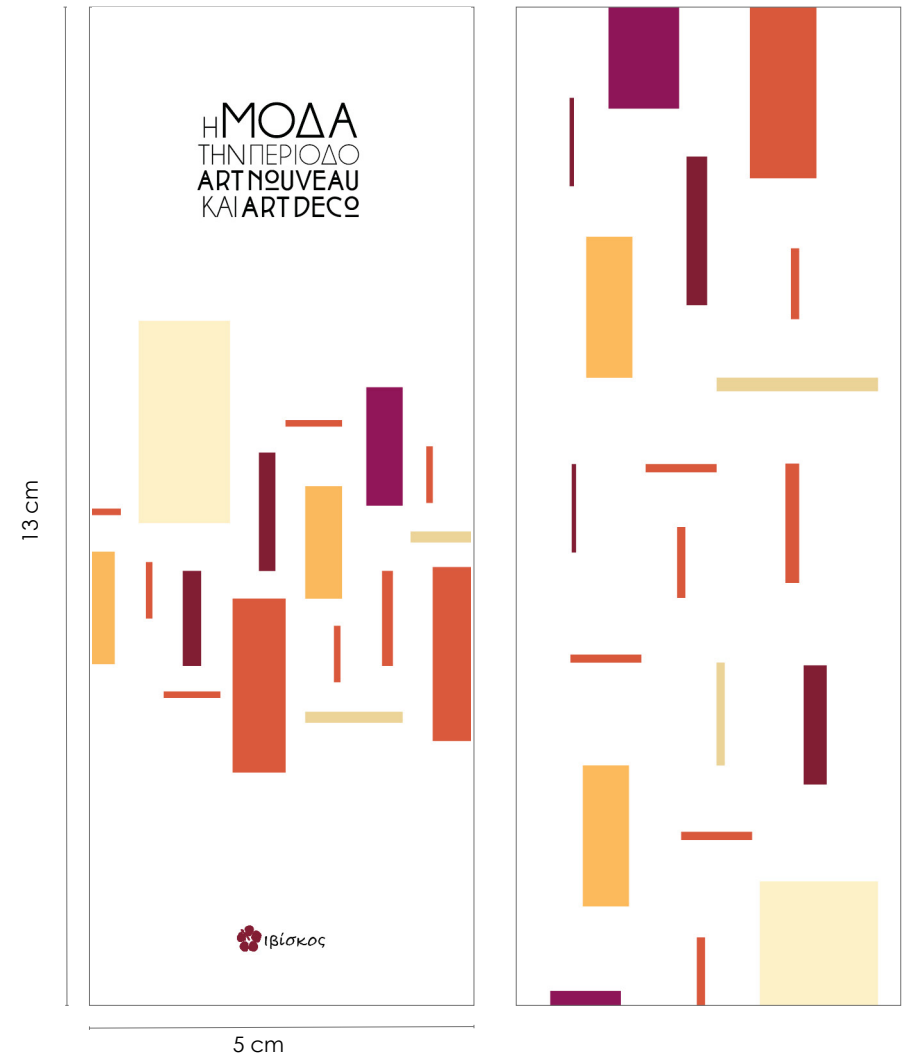
PATTERN

ΔΟΜΗ / ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ

Η μόδα την περίοδο Art Nouveau και Art Deco,
Αρώνη Χρυσάνθη

ΒΙΒΛΙΟ ΣΕ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗ ΜΟΡΦΗ

Η μόδα την περίοδο Art Nouveau και Art Deco,
Αρώνη Χρυσάνθη

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΩΓΡΑΦΙΚΗ
ΣΤΟ ART NOUVEAU

Σύμφωνα με αναφορές του Schenker, ο οποίος έχει αναφερθεί και παραπάνω, αυτό που πραγματικά βελτίωσε αυτό το νέο είδος τέχνης του Art Nouveau να ανθεί στην εποχή του, ήταν η σειρά των νέων τεχνολογικών εκτυπώσεων. Συγκεκριμένα, η χρωματική λιθωγραφία επέτρεπε τη μορφή παραγωγή ζωντανών posters για πρώτη φορά στην ιστορία. Η χρωματική λιθωγραφία είναι ένας τύπος διαδικασίας εκτύπωσης στην οποία μια επιχρυσωμένη επιφάνεια αντιμετωπίζεται ειδικά για να απορροήσει το μελάνι εκτός από το σημείο όπου είναι απαραίτητο για την εκτύπωση. Φυσικά, αυτό είχε ως αποτέλεσμα να κάνει την τέχνη διαθέσιμη για τις μάζες.

Προς το κλείσιμο του 19ου αιώνα, οι Art Nouveau γραφιστές ήρθαν σε εξέγερση. Στην Αγγλία, σημαντικοί ονόματά τους είναι ο Aubrey Beardsley, ο οποίος δημιούργησε χαλαρές, γραμμικές, ακονισμένες βελανιδιές. Στη Γαλλία, ο Eugène Grassel, ένας γαλλο-βελγός διακοσμητικός καλλιτέχνης και σχεδιαστής, πρωτοστάτησε στη δημιουργία γαλλικών νέων posters. Σημειώθηκε στη διακόσμηση του διασημού καμπαρέ Le Chat Noir του Παρισιού το 1885, και παρήγαγε οφισές της Sarah Bernhardt⁷. Γνωστοί σχεδιαστές στην γραφιστική ήταν και οι Aubrey Beardsley (1872-1909),

Jules Chéret (1873), Henri de Toulouse-Lautrec (1872-93) και Alphonse Mucha (1894).

Στη ζωγραφική πλεονάζουν ποικιλία, η ζωγραφική κολάν τεχνών, ενσωματώθηκε στα ντεκόρ. Διακεκριμένοι Γάλλοι ζωγράφοι της εποχής πιστεύουν πολύ περισσότερο στην απόφαση, για την αξία των χρωματικών τόνων, την αμνησία, την γραμμή, και τις μορφοστικές επιρροές. (Schenker M., 2018)

Ο Σίνος, αναφέρει, πως η ζωγραφική του Art Nouveau είναι αδύνατον να αναλυθεί, χωρίς να λάβουμε υπόψη την επίδραση που είχε γενικότερα η ιαπωνική τέχνη στην Ευρώπη. Το ίδιο συμβαίνει και με τις εφαρμοσμένες τέχνες. Έτσι, στη ζωγραφική και στις γραφικές τέχνες είναι η καλλιπής γραμμική τεχνουργία και ασυμμετρική διάταξη στη σύνθεση, μαζί με την πλαστική κρισιμότητα της καλλιπής τέχνης, που επηρέασαν και οι Alphonse Mucha, ο Toulouse-Lautrec, ο Gustav Klimt, ο Charles Mackintosh κ.α.

Από την άλλη μεριά το Art Nouveau έδει έμφαση, στο σύνταγμα διάστημα της διαδρομής του, να κινείται πάντοτε μέσα στα πλαίσια μιας ρομαντικής αντιμετώπισης των φαινομένων του νέου κόσμου, μέσα στο λυρισμό και στη φαντασία, όπου κυριαρχούσε η διακόσμηση και η οργανική γραμμή. (Σίνος Σ., 2015)

Εκ. 1,10.
Poster by
Eugene Grasse.
Poster by
Alphonse
Mucha.
Poster by Doreen
Geevally (1893).
Poster by
Alphonse
Mucha.
(https://wikipedia)

⁷ Η Sarah Bernhardt ήταν μια βελγική Γαλλίδα ηθοποιός του θεάτρου και του πρώτου κινηματογράφου, για την οποία έχει ειπωθεί ότι ήταν «η πιο φημισμένη ηθοποιός που γνώρισε ποτέ ο κόσμος». (wikipedia)

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΔΩΡΟΥ ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟ

ΑΦΙΣΑ ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

28
12
20
ΩΡΑ
20:00

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΒΙΒΛΙΟΥ**

Με θέμα
Η **ΜΟΔΑ**
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ΑΡΤ ΝΟΥΒΕΑΥ
ΚΑΙ **ΑΡΤ ΔΕΚΟ**

Σε έρευνα και σχεδιασμό
από την Αρώνη Χρυσάνθη

Στο Κεντρικό Βιβλιοπωλείο
Ψυχηγίσις, Εμ. Μπενάκη 13,
Αθήνα

βίβλος

ΕΞΩΦΥΛΛΟ/ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ/ΣΩΜΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

ISBN 978-1-78280-808-4
9 781782 808084

Η Μόδα την περίοδο Art Nouveau, Art Deco
Αρώνη Χρυσάνθη

Η ΜΟΔΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ART NOUVEAU ΚΑΙ ART DECO

Έρευνα και Σχεδιασμός:
Αρώνη Χρυσάνθη

Ιβίσκος

Η ΜΟΔΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ART NOUVEAU
ΚΑΙ ART DECO

Τίτλος πρωτοτύπου:

Η μόδα την περίοδο των καλλιτεχνικών κινήσεων
Art Nouveau και Art Deco
International Copyright © 2019 by resource
from Chrisanthi Aroni, all rights reserved

Εικόνα εξωφύλλου και οπισθοφύλλου:
κολαζ από γυναικείες φιγούρες Art Nouveau
και Art Deco των καλλιτεχνών Tamara de Larnache,
Alphonse Mucha και περιοδικών μόδας Art Deco,
όπως το Vogue

1η έκδοση: Ιούνιος 2019

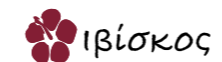
Copyright © 2019 για την Ελληνική Γλώσσα
Εκδόσεις Ιβίσκος / Παναγιώτης Παρετζόγλου
Ενδυμίωνος 28, 17564 Παλαιό Φάληρο
Τηλ: 2109402569 / 6932413433
www.iviskos.gr
e-mail: iviskos@internet.gr

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία - σελιδοποίηση:
Εκδόσεις «Ιβίσκος»
Εκτύπωση: Μ. Σπύρου @ Σία Εκτυπώσεις ΑΕ
Χαρτί: Velvet
Βιβλιοδεσία: Βιβλιοδομή ΑΕ

ISBN: 978-618-83437-2-6

Η ΜΟΔΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ART NOUVEAU ΚΑΙ ART DECO

Έρευνα και Σχεδιασμός:
Αρώνη Χρυσάνθη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

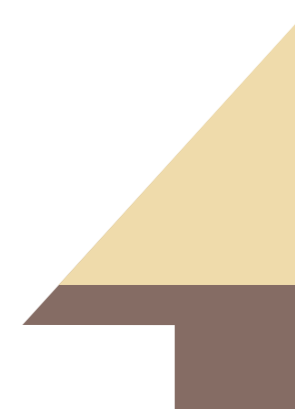
Τα καλλιτεχνικά κινήματα
Art Nouveau και Art Deco
σελ 12

Η ιστορία του ενδύματος
σελ 50

Σχεδιαστές μόδας
σελ 72

Κοσμήματα και Αξεσουάρ
σελ 92

Κοστούμια σε θέατρο
και κινηματογράφο
σελ 106

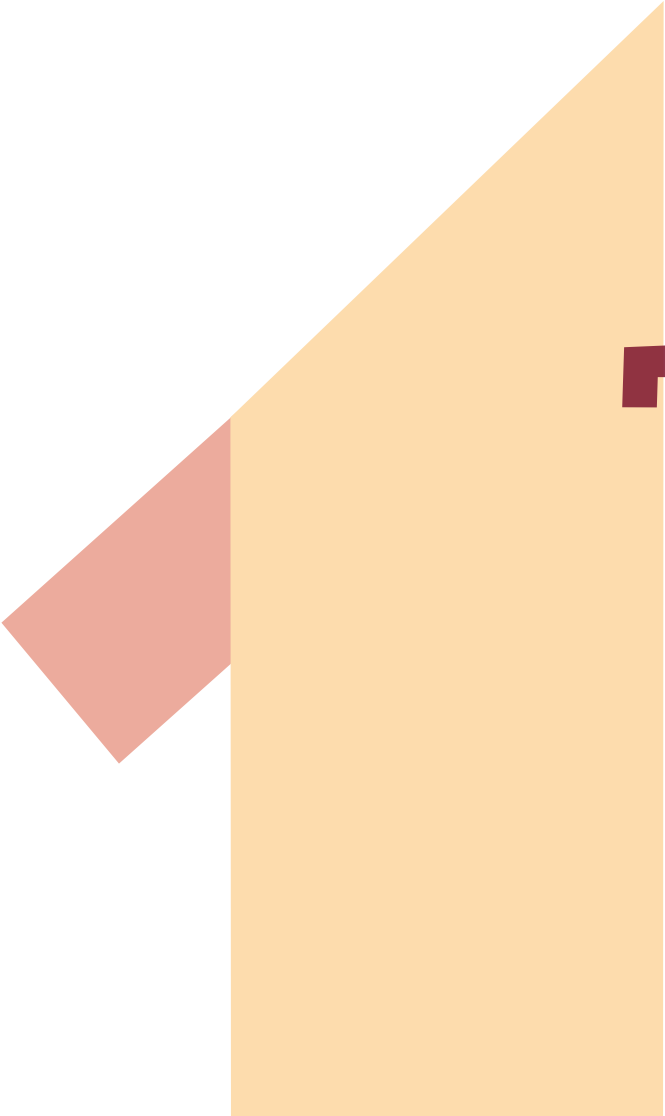

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

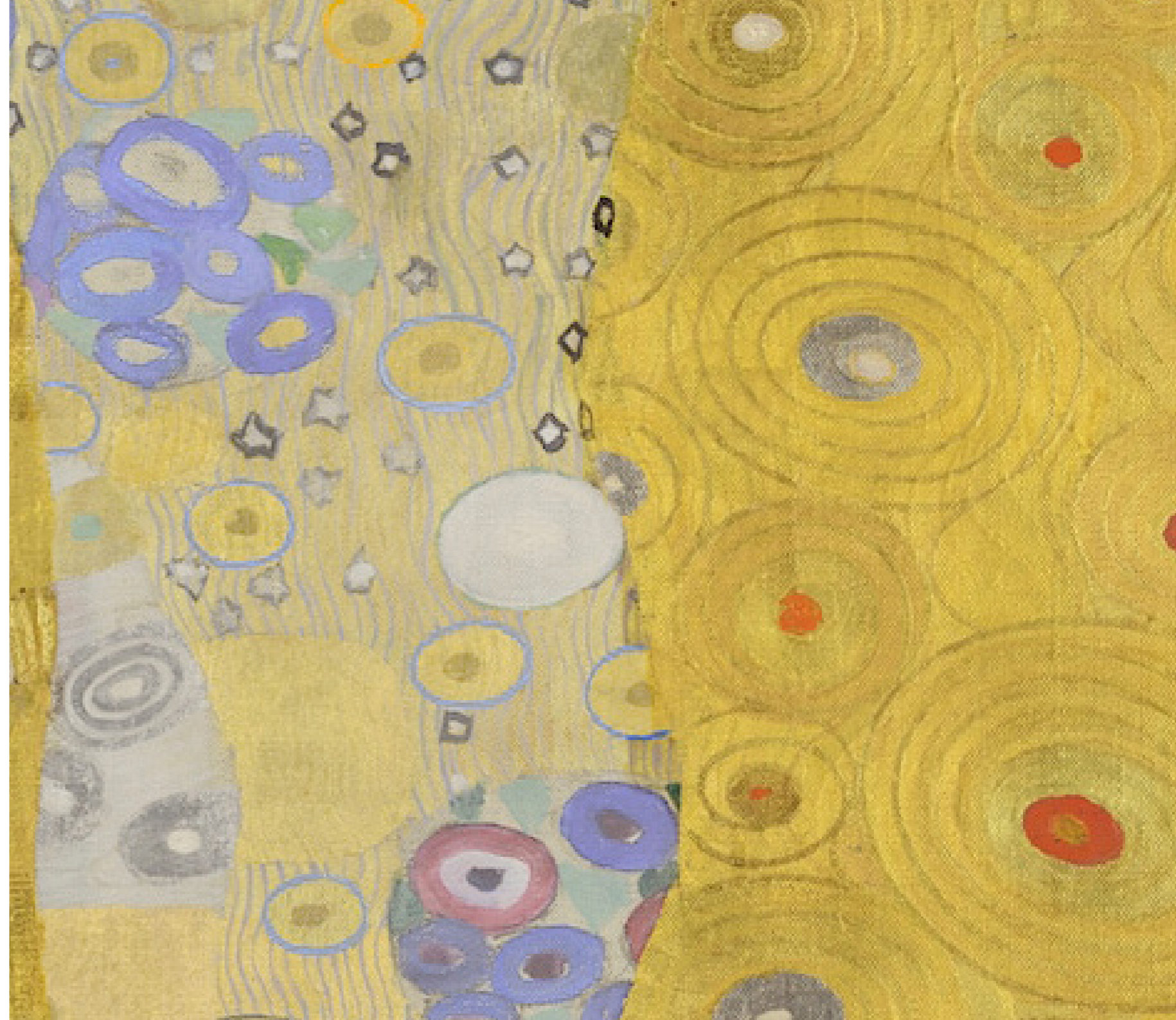
Στο βιβλίο, αναπτύσσονται τα καλλιτεχνικά κινήματα Art Nouveau και Art Deco και το πώς αυτά επηρέασαν την μόδα στην εποχή τους. Αποτελείται από πέντε κεφάλαια, μέσα στα οποία σχολιάζονται τα κινήματα με τα χαρακτηριστικά τους, καθώς επίσης μαθαίνουμε πώς επηρέασαν άλλες τέχνες, όπως η αρχιτεκτονική, η ζωγραφική και η γραφιστική.

Επιπλέον, αναλύεται το ένδυμα και η εξέλιξή του εκείνη την εποχή, και γνωρίζουμε τους σχεδιαστές που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο σε αυτό, καθώς επηρεασμένοι από τα κινήματα Art Nouveau και Art Deco, έδωσαν στη μόδα μία νέα προοπτική, η οποία εξελίσσεται μέχρι και σήμερα.

Επιπροσθέτως, θα δούμε τον ρόλο των κοσμημάτων και των αξεσουάρ την περίοδο εκείνη, και τα υλικά από τα οποία είναι φτιαγμένα. Τέλος, διαβάζουμε για τα κοστούμια σε θέατρο και κινηματογράφο, τα οποία προσαρμόστηκαν σε ένα εντελώς καινούργιο στυλ, για τα οποία σημαντικό ρόλο είχαν αρκετοί σχεδιαστές της εποχής.

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ
ΚΙΝΗΜΑΤΑ
ART NOUVEAU
ΚΑΙ ART DECO

ART NOUVEAU

Ο γαλλικός όρος Art Nouveau, ήταν ένα κίνημα, όπου το στυλ του αφορούσε την διακοσμητική τέχνη και την αρχιτεκτονική επικράτεια, μεταξύ του 1890 και 1914, με εκδηλώσεις στην Νότια Αμερική και σε ολόκληρη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένου και της Ρωσίας. Ως κίνημα είχε σκοπό να σπάσει όλους τους δεσμούς με την κλασική εποχή και να καταργήσει τα εμπόδια μεταξύ καλών και εφαρμοσμένων τεχνών.

Το Art Nouveau ήταν κάτι περισσότερο από ένα στυλ. Ήταν τρόπος σκέψης για τη σύγχρονη κοινωνία και τις νέες μεθόδους παραγωγής. Ήταν μια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού της έννοιας και της φύσης των έργων τέχνης. Στο εξής η τέχνη δεν μπορούσε να παραβλέπει τα αντικείμενα καθημερινής χρήσης όσο χρηστικά και αν ήταν. Αυτή η προσέγγιση θεωρήθηκε εντελώς νέα και επαναστατική και έτσι προέκυψε ο όρος Art Nouveau - νέα τέχνη.

Σύμφωνα με τον Στέφανο Σίνο στο βιβλίο του, ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟ - ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ, η κίνηση του Art Nouveau πήρε την ονομασία της από ένα κατάστημα στο Παρίσι, το οποίο ανοίγει εκεί με την ονομασία αυτήν, το 1895, ο Samuel Bing. Σε αυτό εκθέτει και πωλεί αντικείμενα

της νέας τεχνοτροπίας που είχε διαμορφωθεί ήδη. Οι μορφές όμως που η νέα τεχνοτροπία ή η «νέα τέχνη» διαμορφώνει και προωθεί, είναι παλαιότερες και έχουν τις ρίζες τους στην Αγγλία. (Σίνος Σ., 2015)

Το στυλ, οδηγήθηκε σε μια εντυπωσιακή ποικιλομορφία, και έχουν υπάρξει αρκετές συζητήσεις σχετικά με τις γραμμές οριοθέτησης ανάμεσα στο κίνημα Art Nouveau και των στυλ που προηγήθηκαν και το ακολούθησαν: του Arts & Crafts^[1] και του Μοντερνισμού^[2]. Στην ουσία συνδύασε χαρακτηριστικά και των δύο: την χειροτεχνία και την χρήση φυσικών μορφών του Arts & Crafts και κύρια υλικά, φόρμες και πρακτικές που συνδέονται με τον Μοντερνισμό. Το στυλ σχεδίασης, λοιπόν, του Art Nouveau, είχε τις ρίζες του στη Βρετανία, με τα floral σχέδια του William Morris, καθώς και το Κίνημα "Arts and Crafts" που ίδρυσαν οι μαθητές του. Ο Morris ήταν σχεδιαστής υφασμάτων, και οι ιδέες του για τον σχεδιασμό και την τέχνη, με τη σειρά του, επηρέασαν τη μετέπειτα αισθητική των "Arts and Crafts", η οποία περιλάμβανε παραδοσιακές και απλές μορφές.

Το Art Nouveau, γνωρίζεται με διάφορα ονόματα. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, ο όρος είναι

γνωστός ως Jugendstil, (στα Αγγλικά "Youth Style"). Έλαβε το όνομά του από το περιοδικό Die Jugend του Μόναχο. Το Μόναχο, ήταν το κύριο κέντρο του Jugendstil μέχρι τις αρχές του αιώνα. Το κίνημα Jugendstil διαδόθηκε με ενθουσιασμό από μια σειρά νέων εκδόσεων που αφορούσαν τόσο τις καλές όσο και τις εφαρμοσμένες τέχνες, όπως οι Pan και Die Jugend (1895-1900). Στην Αγγλία αλλά και στην Ιταλία, ο όρος Art Nouveau, γνωρίζεται ως Liberty Style, που άνθισε μεταξύ του 1900 - 1914. Ήταν επίσης μερικές φορές γνωστός ως stile floreal, arte nouva ή stile moderne. Πήρε το όνομά του από τον Arthur Lasenby Liberty και το κατάστημα που ίδρυσε το 1874 στο Λονδίνο, το πολυκατάστημα Liberty, το οποίο ειδικεύτηκε στην εισαγωγή διακοσμητικών και αντικειμένων τέχνης από την Ιαπωνία και την Άπω Ανατολή. Στη Γαλλία και στο Βέλγιο, τον όρο τον συναντάμε ως Modern Art, στην Αυστρία Secession Stil, και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής με τον όρο Tiffany Style.

Όπως λέει ο Scenker σε μια αναφορά του στη διαδυκτιακή του σελίδα ART NOUVEAU DESIGN 101, το Art Nouveau κίνημα, πήρε επίσης μεγάλη έμπνευση από τους προραφαηλίτες^[3] ζωγράφους όπως

ο Edward Burne Jones και Dante Gabriel Rossetti. Αυτή η ιδεολογία αφορούσε τη μεταρρύθμιση του κόσμου της τέχνης, απορρίπτοντας το λεγόμενο μηχανιστικό στυλ.

Υπήρξε ένας μεγάλος αριθμός δημιουργών και των καλλιτεχνών που εργάστηκαν πάνω στο στυλ Art Nouveau. Μερικά από τα πιο εξέχοντα ονόματα ήταν ο Σκοτσέζος σχεδιαστής και αρχιτέκτονας Charles Rennie Mackintosh, που ειδικευόταν σε μια κυριαρχούσα γεωμετρική γραμμή και επηρέασε ιδιαίτερα το αυστριακό Sezessionstil, οι Βέλγοι αρχιτέκτονες Henry van de Velde και Victor Horta, των οποίων οι ελικοειδείς και εξαιρετικά λεπτές δομές επηρέασαν το Γάλλο αρχιτέκτονα Hector Guimard, ένα άλλο σημαντικό εκφραστή. Ο Αμερικανός υαλουργός Louis Comfort Tiffany, ο οποίος, είχε μεγάλη εξειδίκευση στο σχεδιασμό κοσμημάτων, κεραμικών και μεταλλικών έργων, όπως επίσης είναι γνωστός και για τα όμορφα σχέδιά του, βιτρό. Ο Γάλλος σχεδιαστής σιδηροκατασκευών και επίπλων Louis Majorelle, ο Τσέχος γραφίστας-καλλιτέχνης Alphonse Mucha, ο Γάλλος σχεδιαστής γυαλιού και κοσμημάτων René Lalique και ο Αμερικανός αρχιτέκτονας Louis Henry Sullivan.

¹ Το κίνημα Arts & Crafts, ήταν μια διεθνής τάση στις διακοσμητικές και καλές τέχνες. (wikipedia)
² Ο Μοντερνισμός στην τέχνη ήταν μία αντίδραση στις συντηρητικές αξίες του ρεαλισμού. (wikipedia)

³ Οι προραφαηλίτες, ήταν μία ομάδα κυρίως Άγγλων ζωγράφων, με αίτημα την ανανέωση της ζωγραφικής μέσω της μίμησης Ιταλών ζωγράφων, προγενέστερων του Ραφαήλ. (wikipedia)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ART NOUVEAU

Το Art Nouveau καθιερώθηκε σαν το πρώτο στυλ διακόσμησης του 20ου αιώνα. Στη διακόσμηση δανείστηκε αρκετά στοιχεία από την τέχνη της Βικτωριανής^[4] εποχής, ενώ πρόσθεσε σύγχρονες τάσεις στα αφηρημένα στοιχεία του μπαρόκ^[5]. Από πολλές απόψεις θεωρήθηκε η απάντηση στη Βιομηχανική Επανάσταση. Μερικοί καλλιτέχνες υποδέχθηκαν την τεχνολογική πρόοδο και συντονίστηκαν στις αισθητικές δυνατότητες των νέων υλικών, όπως ο χυτοσίδηρος. Άλλοι αποδοκίμασαν τη χαμηλή ποιότητα των βιομηχανοποιημένων προϊόντων μαζικής παραγωγής και έθεσαν στόχο να εξυψώσουν τις διακοσμητικές τέχνες στο επίπεδο των καλών τεχνών, γιατί θεωρούσαν ότι όλες οι τέχνες πρέπει να εναρμονίζονται για να δημιουργηθεί ένα συνολικό έργο τέχνης. Δηλαδή κτίρια, έπιπλα, υφάσματα, κοσμήματα, όλα προσαρμοσμένα στις αρχές του Art Nouveau.

Χαρακτηριστικά στοιχεία του στυλ είναι οι καμπύλες γραμμές, η καλλιτεχνική εφαρμογή σύγχρονων υλικών και βιομηχανικών τεχνικών. Στη θεματογραφία του στυλ κυρίαρχα είναι πουλιά και άνθη, έντο-

μα και πολύμορφες φιγούρες μοιραίων γυναικών. Η επιτήδευση των μορφών κυρίως με στοιχεία που προέρχονται από τη φύση παραπέμπει στην αυτονόητη συσχέτιση του στυλ με το κίνημα του συμβολισμού^[6]. Επίσης υπάρχουν επιρροές από την ιαπωνική και τη γοτθική τέχνη. Η ιαπωνική τέχνη δάνεισε στο Art Nouveau την εφαρμογή πολύπλοκων διακοσμητικών μοτίβων. Γενικά στο Art Nouveau, η σύνθεση είναι πιο εσωστρεφής και οι διακοσμητικές μορφές πιο αφηρημένες. Το ξεχωριστό διακοσμητικό χαρακτηριστικό του Art Nouveau είναι η κυματοειδής, ασύμμετρη γραμμή, που συχνά παίρνει τη μορφή μίσχου λουλουδιών και μπουμπουκιών, έλικα αμπέλου, πουλιών, φτερών εντόμων και άλλα ντελικάτα, καμπύλα φυσικά αντικείμενα. Το Art Nouveau, επίσης, είναι γνωστό για τη χρήση ισχυρών γραμμών στα σχέδιά του. Η ίδια η διακοσμητική αναλύεται στη συνέχεια των θεωριών του Art Nouveau με βάση την έννοια της γραμμής. Η γραμμή είναι, «ο δρόμος της κίνησης», η «έκφραση μιας δύναμης», αλλά και η «έκφραση ενός ψυχικού κόσμου». (Σίνος Σ., 2015)

4 Η Βικτωριανή τέχνη είναι καλλιτεχνικό ρεύμα, όπου επηρεάστηκε έντονα από τον ρεαλισμό και από πτυχές της φύσης.

Στην εσωτερική διακόσμηση και τα σχέδια, παρατηρήθηκε κομψότητα και ζωντάνια. (wikipedia)

5 Με τον όρο Μπαρόκ αναφερόμαστε σε ένα καλλιτεχνικό ύφος, το οποίο χαρακτηρίστηκε από ένα έντονο δραματικό και συναισθηματικό στοιχείο (wikipedia)

6 Ο συμβολισμός είναι ένα καλλιτεχνικό κίνημα της ποίησης και άλλων τεχνών, που επιδιώκουν να αντιπροσωπεύουν απόλυτες αλήθειες συμβολικά μέσω μεταφορικών εικόνων (wikipedia)

Εικ. 1.
Daydream
Reverie
Art Nouveau
Lady poster
by Masterpieces
Of Art Gallery.
(Από: fineart-
america.com)

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ / ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΣΤΟ ART NOUVEAU

Η αρχιτεκτονική επωφελήθηκε σε μεγάλο βαθμό από την επιρροή του Art Nouveau. Σύμφωνα με μια αναφορά του Σίνου από το βιβλίο του, που έχει αναφερθεί παραπάνω, ο τρόπος ζωής στον οποίο αποτείνονταν οι μορφές του Art Nouveau, ήταν ένας ρυθμός που απαιτούσε για την έκφρασή του ολοκληρωμένους καλλιτέχνες αρχιτέκτονες, οι οποίοι να είναι σε θέση να αποδώσουν χωρίς κανόνες, κυρίως με την ευαισθησία τους, ελεύθερες μορφές, όπου η αυστηρή γεωμετρικότητα των κτηρίων πολλές φορές έπρεπε να καταργηθεί. Πιο κοντά στην αρχιτεκτονική αυτού του στυλ, είναι οι προσπάθειες στη σιδηρουργία για μικρά οικοδομήματα ή στοιχεία αρχιτεκτονικά, ενταγμένα πολλές φορές και σε μεγαλοκατασκευές.

Αυτό δημιούργησε πολλά εντυπωσιακά κτήρια, αλλά, λόγω της ιδιαίτερα στυλιζαρισμένης φύσης αυτών των σχεδίων, ήταν αρκετά ακριβό να χτιστούν δομές σε αυτό το νέο στυλ τέχνης. Η αρχιτεκτονική, λοιπόν, του Art Nouveau είναι ξεχωριστή στην εμφάνιση και τη διακόσμηση. Είτε το κτήριο είναι ένα σπίτι, μια εκκλησία ή μια είσοδος σε ένα εμπορικό κτήριο, ορισμένα στοιχεία σχεδιασμού είναι κοινά. Πολλές δομές περιλαμβάνουν σχήματα που προέρχονται από τη φύση. Οι δομές είναι συχνά ασύμμετρες, που σημαίνει ότι οι πλευρές τους δεν είναι απαραίτητα ισορροπημένες. Ένας από τους σημαντικότερους υποστηρικτές του Art Nouveau ήταν ο Βέλγος Αρχιτέκτονας Victor Horta, του οποίου το Ξενοδοχείο Tassel (εικ. 1.2), ήταν μια από τις πρώτες

εκφράσεις του Στυλ στην Αρχιτεκτονική. Αυτό το έργο ενσωμάτωσε για πρώτη φορά το σίδηρο ως δομικό υλικό αλλά και ως διακοσμητικό στοιχείο, και η τάση του σχεδιαστή να χρησιμοποιεί στύλους σαν μίσχους λουλουδιών, οι οποίοι επεκτείνονται σε ελικοειδή φύλλα αναρριχητικού φυτού, οδήγησαν στη δημιουργία του όρου "Γραμμή Horta".

Μερικά από τα διάσημα αρχιτεκτονικά έργα, σε αυτό το στυλ, επιπλέον, περιλαμβάνουν το ξενοδοχείο Castel Beranger (εικ. 1.3) και Solvay (εικ. 1.4).

Αυτό που παρατηρούμε, είναι ότι στην αρχιτεκτονική, το Art Nouveau, ήταν περισσότερο σαν ένα είδος λεπτομέρειας παρά ενός στυλ.

Επιπλέον, το στυλ αυτό της αρχιτεκτονικής, το συναντάμε στα έπιπλα και την εσωτερική διακόσμηση, στα οποία οι αρχιτέκτονες προέβλεπαν την παραμικρή λεπτομέρεια. Στοιχείο της προτίμησης τους ήταν οι καμπύλες γραμμές και τα φυτικά και άνθινα στοιχεία. Να σημειωθεί ότι στην Γλασκώβη και την Βιέννη χρησιμοποιήθηκαν ιδιαίτερα η ευθεία γραμμή και οι γυμνές επιφάνειες.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα σχεδιαστή είναι ο Έκτορ Γκιμάρ. Ξεκάθαρα το Art Nouveau έφερε την ανανέωση στις διακοσμητικές τέχνες. Στην επιπλοποιία, την κεραμική, την υαλουργική, κλπ. Επιλεκτικά να αναφέρουμε, στην Γαλλία τον Αλεξάντρ Σαρπαντιέ (Alexandre Charpentier 1856 – 1909) και στην Γερμανία έπιπλα του Άουγκουστ Έντελ (August Endell, 1871 – 1925). (Σίνος Σ., 2015)

Εικ. 1.2.
Βρυξέλλες.
Οικία Tassel.
Victor Horta.
1892 - 1893.
(Από το βιβλίο:
Θεωρία και
πράξη, Σίνος.)

Εικ. 1.3.
The Art Nouveau
Castel Béranger
by Hector
Guimard.
(Από: French
Moments)

Εικ. 1.4.
Victor Horta
Hôtel Solvay,
located at 224,
Avenue Louise/
Louizalaan in
Brussels.
(Από: wikipedia)

Εικ. 1.5.
Art Nouveau
architecture
in Paris.
Window at Casa
Florio, Turin, Italy.
Liberty window
(details).
(Από: wikipedia)

Εικ. 1.6
Art Nouveau
architecture,
stairs, details.
(Από: wikipedia)

Εικ. 1.7
Art Nouveau
chair.
Emile Galle
Comoda 1903.
Art Nouveau
desk.
(Από: pinterest)

Εικ. 1.8.
Classy Art
Nouveau Interior
Design Idea.
(Από: pinterest)

Εικ. 1.9.
Art Nouveau
bathroom -
Interior Design
(Από: pinterest)

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΟ ART NOUVEAU

Σύμφωνα με αναφορές του Schenker, ο οποίος έχει αναφερθεί και παραπάνω, αυτό που πραγματικά βοήθησε αυτό το νέο είδος τέχνης του Art Nouveau να ανθίσει στην εποχή του, ήταν η σειρά των νέων τεχνολογιών εκτύπωσης. Συγκεκριμένα, η χρωματική λιθογραφία επέτρεπε τη μαζική παραγωγή ζωντανών poster για πρώτη φορά στην ιστορία. Η χρωματική λιθογραφία είναι ένας τύπος διαδικασίας εκτύπωσης, στην οποία μια επίπεδη επιφάνεια αντιμετωπίζεται ειδικά για να αποκρούσει το μελάνι, εκτός από το σημείο όπου είναι απαραίτητο για την εκτύπωση. Φυσικά, αυτό είχε ως αποτέλεσμα να κάνει την τέχνη διαθέσιμη για τις μάζες.

Προς το κλείσιμο του 19ου αιώνα, οι Art Novel γραφίστες ήρθαν σε εξέχουσα θέση. Στην Αγγλία, σημαντικοί ανάμεσά τους είναι ο Aubrey Beardsley, ο οποίος δημιούργησε χαραγμένες εικονογραφήσεις βιβλίων.

Στη Γαλλία, ο Eugene Grasset, ένας γαλλοελβετός διακοσμητικός καλλιτέχνης και σχεδιαστής, πρωτοστάτησε στη δημιουργία γαλλικών νέων poster. Συμμετείχε στη διακόσμηση του διάσημου καμπαρέ Le Chat Noir του Παρισιού το 1885, και παρήγε αφίσες της Sarah Bernhardt⁷. Γνωστοί σχεδιαστές στην γραφιστική, ήταν και οι Aubrey Beardsley (1892),

Jules Chéret (1893), Henri de Toulouse-Lautrec (1892–93) και Alphonse Mucha (1896).

Στη ζωγραφική πλευρά των πραγμάτων, η ζωγραφική καλών τεχνών, ενσωματώθηκε στο ντεκόρ. Διακεκριμένοι Γάλλοι ζωγράφοι της εποχής, πίστευαν πολύ περισσότερο στην απόφαση, για την αξία των χρωματικών τόνων, την αρμονία, την γραμμή, και τις χρωματιστές επιφάνειες. (Schenker M., 2018) Ο Σίνος, αναφέρει, πως η ζωγραφική του Art Nouveau είναι αδύνατον να αναλυθεί, χωρίς να λάβουμε υπόψη την επίδραση που είχε γενικότερα η ιαπωνική τέχνη στην Ευρώπη. Το ίδιο συμβαίνει και με τις εφαρμοσμένες τέχνες. Έτσι, στη ζωγραφική και στις γραφικές τέχνες είναι η καμπύλη γραμμική τεχνοτροπία και ασύμμετρη διάταξη στη σύνθεση, μαζί με την πλαστική λιτότητα της ιαπωνικής τέχνης, που επιδρούν καιρία. Κύριοι ζωγράφοι της εποχής, είναι ο Alphonse Mucha, ο Toulouse-Lautrec, ο Gustav Klimt, ο Charles Mackintosh κ.α.

Από την άλλη μεριά το Art Nouveau δεν έπαψε, στο σύντομο διάστημα της διαδρομής του, να κινείται πάντοτε μέσα στα πλαίσια μιας ρομαντικής αντιμετώπισης των φαινομένων του νέου κόσμου, μέσα στο λυρισμό και στη φαντασία, όπου κυριαρχούσε η διακόσμηση και η οργανική γραμμή. (Σίνος Σ., 2015)

⁷ Η Sarah Bernhardt, ήταν μια θρυλική Γαλλίδα ηθοποιός του θεάτρου και του πρώιμου κινηματογράφου, για την οποία έχει ειπωθεί ότι ήταν «η πιο φημισμένη ηθοποιός που γνώρισε ποτέ ο κόσμος». (wikipedia)

Εικ. 1.10.
Poster by
Eugène Grasset.

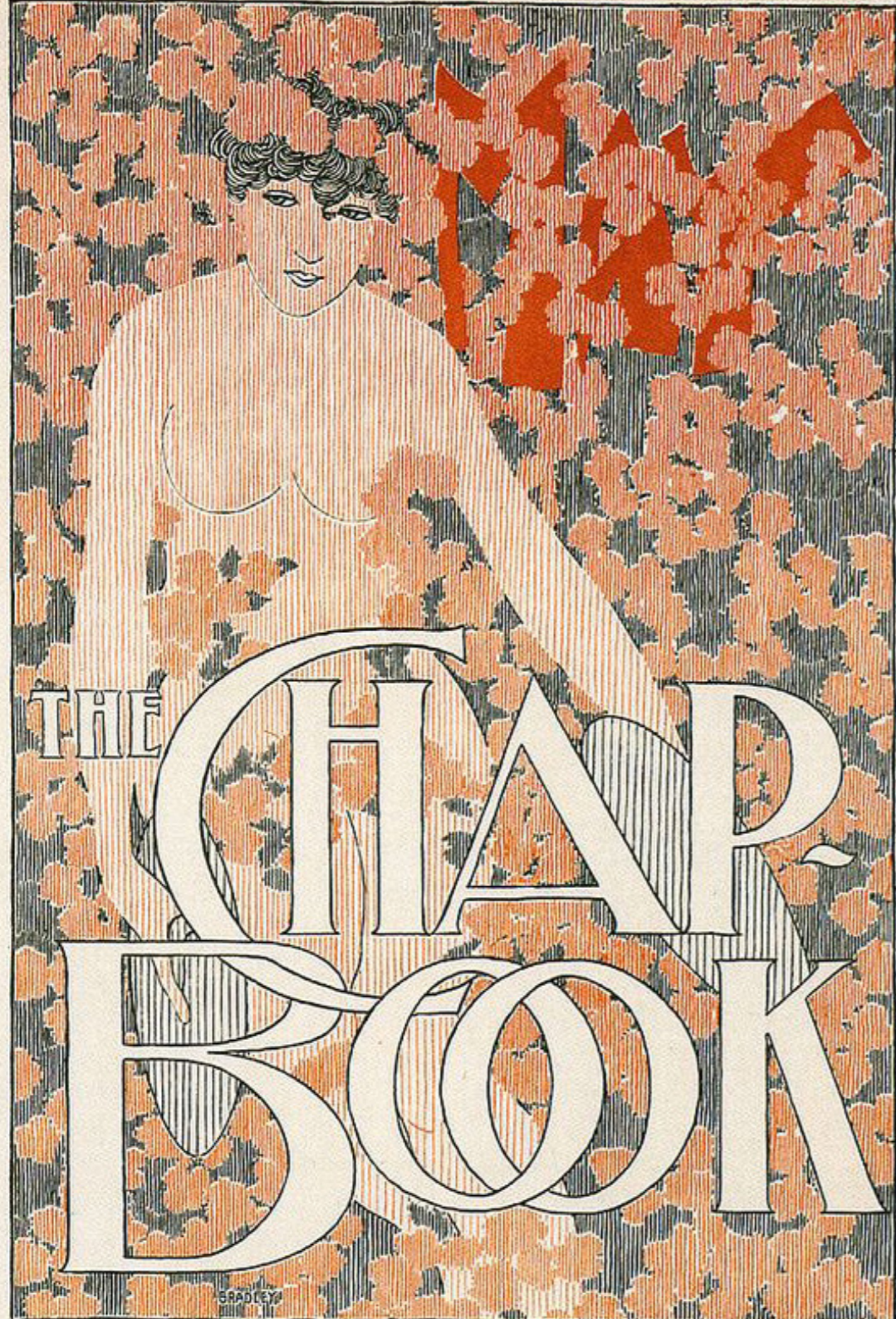
Poster by
Alphonse
Mucha.

Poster by Darren
Grealish (1893).

Poster by
Alphonse
Mucha.

(Από: wikipedia)

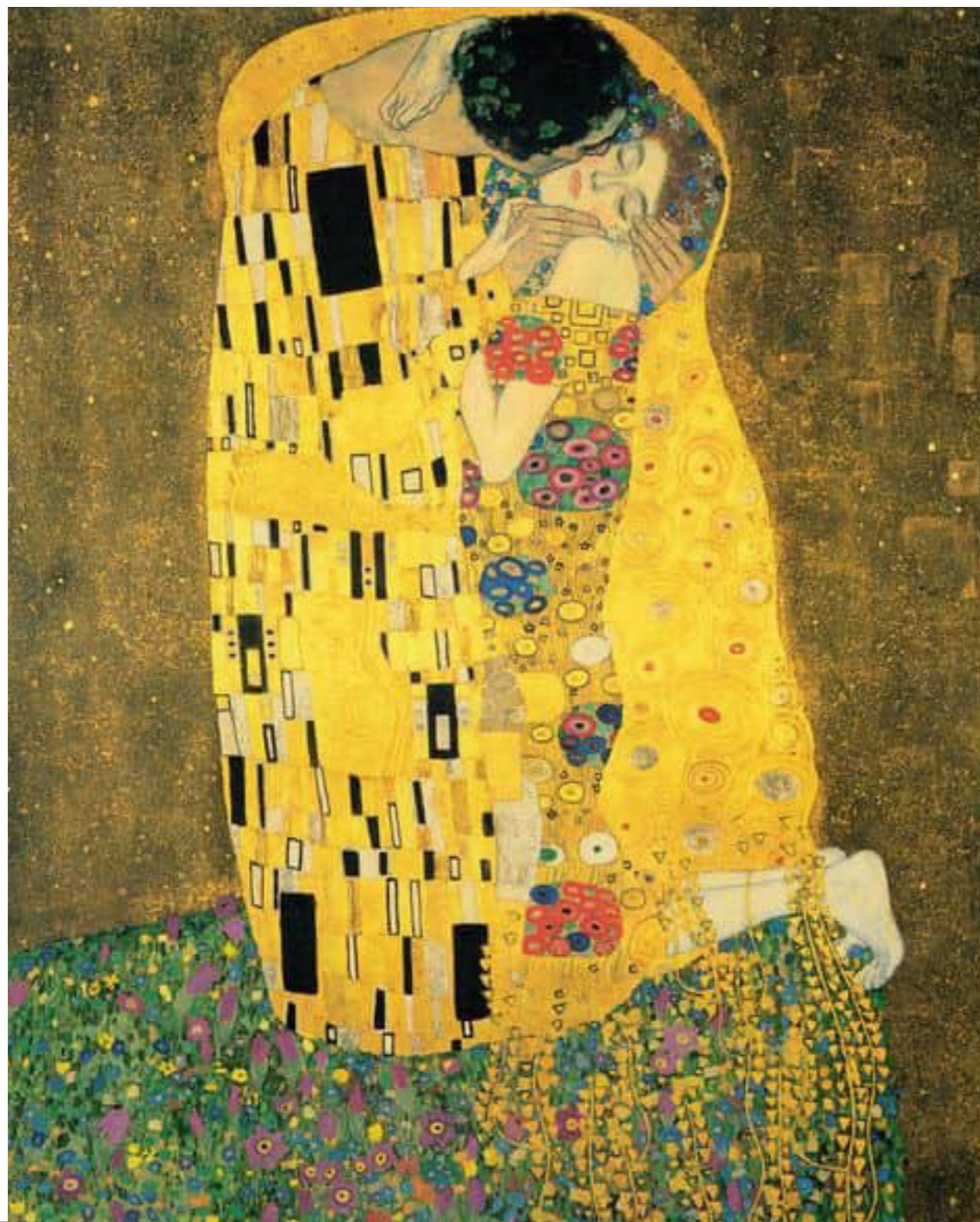

Εικ. 1.13.
The Chap Book -
Magazine Cover
- Vintage Art
Nouveau Poster
(Από: pixels.com)

Εικ. 1.14
Jugend
magazine
1896 - German
Art Nouveau.
(Από: pinterest)

Εικ. 1.11.
The kiss - Gustav
Klimt.
(Από: wikipedia)

Εικόνα 1.12.
Le Chahut by
Georges Seurat
(1889-90).
(Από: pinterest)

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΓΥΑΛΙΟΥ ΣΤΟ ART NOUVEAU

Ο Art Nouveau σχεδιασμός, εφάρμοσε την τέχνη του γυαλιού γρήγορα λόγω του φάσματος των πειραμάτων που πραγματοποιήθηκαν, ειδικά από Γάλλους σχεδιαστές και καλλιτέχνες. Η τέχνη αυτή, είναι ένας τύπος κυματιστών και πολύχρωμων αντικειμένων τέχνης, συνήθως εμπνευσμένων από φυσικές μορφές. Εμφανίστηκε περισσότερο στη δεκαετία του 1890 από τον Αμερικανό Louis Comfort Tiffany, από τον René Lalique, τον Emile Gallé και τους αδελφούς Daum στη Γαλλία, τον Christopher Dresser στη Σκωτία, τον Friedrich Zitzman, Karl Koerring και Max Ritter στη Γερμανία.

Όπως αναφέρει ο Καμπάνης Παναγιώτης στη διαδικτυακή του σελίδα, CITY CULTURE, ο Louis Comfort Tiffany, σχεδίασε παράθυρα από επεξεργασμένο γυαλί, επιτραπέζιες λάμπες, γυάλινα μωσαϊκά, κοσμήματα και έργα από μέταλλο. Το 1885 ίδρυσε ένα εργοστάσιο γυαλιού στη Νέα Υόρκη, όπου παρήγαγε φυσικά και διακοσμητικά έργα αποκλειστικά από γυαλί. Η επιτυχία που ακολούθησε, οφειλόταν στις καλλιτεχνικές του ικανότητες και στην τεχνική επιδεξιότητα του συνεργάτη του Artur J. Nash. Εκτός από τα πολύ ξεχωριστά βάζα του με τη μορφή λουλουδιών, ο Τίφανι έγινε γνωστός και για τις επιτραπέζιες λάμπες και τα κρεμαστά φωτιστικά του. Οι λάμπες που σχεδίαζε είχαν πολύ συχνά μορφή λουλουδιών και άλλων φυτών και είχαν ιδιαίτερα έντονα χρώματα. Ήταν κατασκευασμένες από επεξεργασμένο γυαλί και

πολλές φορές παρατηρείται να έχουν πάνω τους βιτρό από διάφορα χρώματα. Ο Τίφανι πίστευε πως η φύση είναι πάντα όμορφη, γι αυτό ήθελε να τη μιμηθεί μέσα από τα σχέδια του.

Ο René Jules Lalique (1860), ήταν Γάλλος σχεδιαστής γυαλιού, γνωστός για τις δημιουργίες του από γυαλί, μπουκάλια αρώματος, βάζα, κοσμήματα, πολυελαίους και ρολόγια. Εργάστηκε ως ανεξάρτητος καλλιτέχνης, σχεδιάζοντας κομμάτια κοσμημάτων για Γάλλους κοσμηματοπωλείς όπως τον Cartier, Boucheron και άλλους. Το 1885, άνοιξε τη δική του επιχείρηση και σχεδίασε τα δικά του κοσμήματα, όπως επίσης και άλλα γυάλινα κομμάτια.

Ο Emile Gallé (1846), ήταν Γάλλος καλλιτέχνης του γυαλιού, και θεωρείται ένας από τους πρωτοπόρους του Art Nouveau. Τα πρώτα του έργα, εκτελέστηκαν με καθαρό γυαλί διακοσμημένο με σμάλτο. Σταδιακά, βρίσκοντας το προσωπικό του ύφος, το οποίο αποτέλεσε και το στυλ του Art Nouveau, χρησιμοποίησε βαρύ, αδιαφανές γυαλί, διακοσμημένο με φυτικά ή γεωμετρικά μοτίβα.

Τα αδέρφια Daum, Auguste (1853–1909) και Antonin (1864–1931), κληρονόμησαν μια εταιρία γυαλιού που ίδρυσε ο πατέρας τους στη Νανσί της Γαλλίας. Τα αδέρφια άρχισαν να πειραματίζονται με το γυαλί και το 1893 παρουσίασαν το δικό τους γυαλί καμέου στην Παγκόσμια Έκθεση του Σικάγο. (Καμπάνης Π., 2019)

Εικ. 1.15
Rose de France
cup by Émile
Gallé.
Lily lamp by Louis
Comfort Tiffany.
Lamp by Daum.
Lampe aux
ombelles by
Émile Gallé.
(1900)
(Από: wikipedia)

ART DECO

Το Art Deco, είναι το κίνημα που αντικατέστησε το Art Nouveau, και σημαίνει «Διακοσμητική Τέχνη». Ξεκίνησε τη δεκαετία του 1920 και αναπτύχθηκε σε ένα σημαντικό στυλ στη Δυτική Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930 με 1940. Το όνομά του προήλθε από την Έκθεση Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes, που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι το 1925, όπου το στυλ παρουσιάστηκε για πρώτη φορά.

Ο όρος Art Deco, όπως τον ξέρουμε σήμερα, έχει στην πραγματικότητα δύο πηγές. Σύμφωνα με την Laura Cerwinske στο βιβλίο της TROPICAL DECO, η πρώτη πηγή, προέρχεται από την σύνθεση πολλών δυναμικών επιρροών, που κορυφώθηκαν στην αποκλειστική μόδα υψηλού γούστου στην Ευρώπη, κυρίως στο Παρίσι, κατά την διάρκεια των πρώτων δύο δεκαετιών του 20ου αι.

Το στυλ αυτό, ήταν γεμάτο απ' το δράμα και τον φανταστικό σχεδιασμό των 'Ballet Russe', απ' τον εξωτισμό της αφρικανικής τέχνης, τη φινέτσα της ανατολικής τέχνης, από την αγάπη για αισθησιακές υφές και τα εξαιρετικά εφαρμοσμένα στολίδια. Ήταν ένα στυλ από πλούσιες επιφάνειες, και πλούσιο

στην χρήση σπάνιων και ακριβών υλικών, όπως ελεφαντόδοντο, μαργαριτάρια, πέτρες, ασυνήθιστα ξύλα, κρυστάλλους και μάρμαρο.

Ταυτόχρονα με την ανάπτυξη του Art Deco στην Ευρώπη, ήταν και τα έργα από άλλες δημιουργικές πηγές: τους φουτουριστές^[8] στην Ιταλία, και τους καλλιτέχνες Dalí και Cocteau.

Η δεύτερη πηγή του Art Deco, ήρθε από την αφομοίωση του πλούσιου Ευρωπαϊκού στυλ στην αμερικανική κουλτούρα των δεκαετιών 1920 και 1930. Ο Α' παγκόσμιος πόλεμος συνέβαλε στην εισαγωγή των πιο σύγχρονων ευρωπαϊκών πολιτιστικών εξελίξεων στο αμερικανικό κοινό.

Η Art Deco κατέκλυσε την αρχιτεκτονική, το σχεδιασμό εσωτερικών χώρων, τη μόδα, τα έπιπλα, το σχέδιο υφάσματος και εξαπλώθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο, γιατί πρόσφερε διέξοδο για φυγή από την καθημερινότητα και ψευδαισθηση πολυτελών απολαύσεων για όλους. Άντλησε έμπνευση από πολλές πηγές, χώρους και εποχές. Από το design, από στοιχεία παρμένα από το κίνημα του Art Nouveau, από την υψηλή ραπτική και το Bauhaus.

Ενσωμάτωσε την αφαιρετικότητα και την απλούστευση των αναπt-guard κινήματων τέχνης, του

κυβισμού, του ρωσικού κονστρουκτιβισμού^[9] και του ιταλικού φουτουρισμού. Συνδυάζει μοντέρνα στυλ με εξαιρετική χειροτεχνία και πλούσια υλικά. Κατά τη διάρκεια της ακμής του αντιπροσώπευε την πολυτέλεια, τη γοητεία, τον ενθουσιασμό και την πίστη στην κοινωνική και τεχνολογική πρόοδο. Αξιοποιήθηκε στην υψηλή ραπτική, στο κόσμημα και στις διακοσμητικές τέχνες δημιουργώντας κατάλληλο σκηνικό για την πολυτελή χλιδάτη ζωή των πλουσίων της εποχής. Σχετίστηκε με εικόνες εξωτικών υλικών, jazz, αεροπλάνων, γυαλισμένων αυτοκινήτων.

Το Art Deco ήταν η επιλογή σχεδιασμού για κινηματογραφικά θέατρα της εποχής, όπως το Αιγυπτιακό Θέατρο του Γκράουμαν στο Λος Άντζελες και το Radio City Music Hall στη Νέα Υόρκη. Ήταν επίσης η κατευθυντήρια αρχή για κομψές μεταφορές, όπως τα αυτοκίνητα Bugatti Type 57SC Atlantic, τρένα όπως το Henry Dreyfuss '20th Century Limited και πολυτελή σκάφη όπως η Queen Mary. Μέσα από τα προϊόντα μαζικής παραγωγής, η μεσαία τάξη μπορούσε να απολαύσει το νέο στυλ στα καθημερινής χρήσης αντικείμενα, όπως τα επιτραπέζια σκεύη, τα ψυγεία, τα ραδιόφωνα Air-King, ακόμη και

το μπουκάλι της coca cola, που σχεδιάστηκε από τον Raymond Loewy. Οι αφίσες και τα διαφημιστικά σποτ, οι γκλάμορους ταινίες του Χόλυγουντ, εισέβαλλαν στη ζωή των περισσότερο ανθρώπων, υπόσχοντας τους το όνειρο.

Ο μοντερνισμός, μια περισσότερο διανοούμενη και αυστηρή εκδοχή του design αυτής της περιόδου, αποτέλεσε πρόσφατα το αντικείμενο μεγάλης συζήτησης. Εστιάζοντας στις απόψεις περί λειτουργικότητας και οικονομίας, ο μοντερνισμός μοιράζεται πολλές από τις στιλιστικές τάσεις του Art Deco, αλλά το Art Deco πέτυχε να αξιοποιήσει το εφήμερο και να του δώσει διάρκεια.

Η ευελιξία του νέου στυλ και η ιδιότητα του να προσφέρει προϊόντα διαφορετικής ποιότητας σε διαφορετικό είδος κοινού το βοήθησαν να αποφύγει την οικονομική ύφεση της εποχής (κραχ του '29). Αντίθετα το εδραίωσαν στην θλιβερή καθημερινότητα των ανθρώπων καθώς τους πρόσφερε τρόπους απατηλής πολυτελούς ζωής πίσω από τις λαμπερές επιφάνειες των φθηνών υλικών. (Laura Cerwinske, 1981)

8 Ο Φουτουρισμός ήταν λογοτεχνικό, καλλιτεχνικό και ουτοπικό κίνημα του 20ου αι. Θεωρείται κυρίως ιταλική σχολή στο χώρο της λογοτεχνίας και της τέχνης. Οι Φουτουριστές εισήγαγαν κάθε νέο μέσο στην καλλιτεχνική έκφραση και χαιρέτησαν τα νέα τεχνολογικά μέσα της εποχής ως ένα θρίαμβο του ανθρώπου απέναντι στη φύση. (wikipedia)

9 Ο κονστρουκτιβισμός (constructivism) αποτελεί καλλιτεχνικό ρεύμα, κυρίως στη ζωγραφική και τη γλυπτική, που αναπτύχθηκε την περίοδο 1913-1930 στη Ρωσία. (wikipedia)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟ ART DECO

Στο Art Deco, όλα έχουν να κάνουν με την πολυτέλεια, την λάμψη, τις πλούσιες υφές και την γεωμετρία. Ξεφορτώνεται το φλύαρο διάκοσμο και τα παστέλ χρώματα και στρέφεται στα μοντέρνα υλικά και τα τολμηρά χρώματα. Η χρήση της στυλιζαρισμένης φόρμας, η δυναμική απλότητα της γραμμής, η έκρηξη των ζωηρών χρωμάτων και τολμηρών γεωμετρικών σχημάτων είναι το σήμα κατατεθέν αυτού του στυλ. (εικ. 1.18)

Τα γεωμετρικά σχήματα βασίστηκαν στον Ελληνορωμαϊκό κλασικισμό, στις πολύπλευρες αρχιτεκτονικές μορφές της Βαβυλώνας, της Ασσυρίας και της Αρχαίας Αιγύπτου (ιερογλυφικά, στυλιζαρισμένες απεικονίσεις των φαραώ και άλλα αρχαία αιγυπτιακά μοτίβα).

Εμπνεύστηκε από έννοιες και τάσεις όπως το μπαρόκ, τον κυβισμό¹⁰, τον μοντερνισμό και αντιπροσωπεύει την κομψότητα, τη γοητεία σε συνδυασμό με τη λειτουργικότητα. Συγκεκριμένα, τα σχέδια αρ ντεκό χαρακτηρίζονται από τραπεζοειδή, ζιγκζαγκ και τριγωνικά σχήματα, κλιμακωτές μορφές και καμπύλες. Χαρακτηρίζεται το βελούδο, τη συμφιλίωση του μωβ με το πράσινο και τα ασπρόμαυρα μοτίβα. Τα χρώματά του είναι φωτεινά.

Από την άλλη μεριά, η φύση δεν αγνοήθηκε εντελώς, παρόλο που η απόδοσή της ήταν λιγότερο φυσική από το προηγούμενο κίνημα art nouveau. Τα χαρακτηριστικά στην αρχιτεκτονική, χαρακτηρίζονται από ορθογώνια σχήματα με έντονη κάθετη έμφαση, καμπύλους τοίχους και επίπεδες στέγες. Τα κτήρια ήταν απλοποιημένα με λείους τοίχους.

Περιείχε σπάνια και ακριβά υλικά, υψηλής ποιότητας, όπως ασήμι, κρύσταλλο, καλούπι από γυαλί, κέρατο αλουμίνιο, ανοξείδωτο ατσάλι, ένθετο ξύλο και ελεφαντόδοντο. Στη δεκαετία του 1930, κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Ύφεσης, το Art Deco έγινε πιο συγκρατημένο. Έφτασαν νέα υλικά, όπως επιχρωμίωση, ανοξείδωτο ατσάλι, πλαστικό και άλλα είδη που ανταποκρίνονται στην αυξανόμενη γεύση της μεσαιας τάξης για ένα στυλ σχεδιασμού που ήταν κομψό, λαμπερό και λειτουργικό. Παρουσίασε επίσης εξωτικά υλικά, όπως το δέρμα καρχαρία και το δέρμα ζέβρας. (Λιάνα, blogspot technis egkwmio, 2009)

¹⁰ Ο κυβισμός είναι καλλιτεχνικό ρεύμα της ζωγραφικής και της γλυπτικής, στην Ευρώπη του 20ού αιώνα. Αναπτύχθηκε κυρίως από το 1907 έως το 1914 χάρη στους διάσημους ζωγράφους Πάμπλο Πικάσο και Ζωρζ Μπρακ. (wikipedia)

Εικ.1.16.
Deco - border
- collection.
Geometric,
(Από: technis-
egkwmio.
blogspot.com)

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ / ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ ΣΤΟ ART DECO

Χρησιμοποιώντας νέα οικοδομικά υλικά που χειραγωγούνται σε κλιμακωτά, ακτινοβολούμενα στυλ που έρχονται σε αντίθεση με τα ρευστά μοτίβα του Art Nouveau, η αρχιτεκτονική του Art Deco αντιπροσωπεύει την επιστημονική πρόοδο και την επακόλουθη άνοδο του εμπορίου, της τεχνολογίας και της ταχύτητας.

Το Art Deco, αποτελεί τον κυριότερο εκφραστή της μεγάλης κλίμακας στην αρχιτεκτονική στις Ηνωμένες Πολιτείες, τόσο στα κτήρια, όσο και στα έπιπλα. Τη δεκαετία του '30 οι Η.Π.Α. μαστίζονται από τη Μεγάλη Ύφεση, η οποία όμως δεν είναι σε θέση να ανακόψει τον οικοδομικό οργανισμό στα αστικά κέντρα, που προσπαθούν να ορθοποδήσουν σχεδιάζοντας μεγαλεπήβολα έργα και κατασκευές. Τα κυριότερα κτίσματα της εποχής κατασκευάζονται σε στυλ Art Deco, με πλέον διακριτά δείγματα τους ουρανοξύστες Chrysler και Empire State Building. Αν και ορισμένα κτήρια χρησιμοποίησαν ακριβή χειροποίητη διακόσμηση, άλλα κατασκευάστηκαν με επαναλαμβανόμενες διακοσμήσεις κατασκευασμένες από μηχανή. Για να μειωθεί το κόστος, η διακοσμητική επεξεργασία περιοριζόταν συχνά στα πιο ορατά μέρη του κτηρίου.

Το Art Deco, κάνει εκτεταμένη χρήση πολυτελών υλικών, κυρίως του μετάλλου, του γρανίτη, του γυαλιού, δίνοντας έμφαση στον κατακόρυφο άξονα και την μνημειακότητα. Χρησιμοποιεί απλές φόρμες και καθαρούς γεωμετρικούς όγκους, όπως η σφαίρα

και η πυραμίδα, τους οποίους όμως επεξεργάζεται με πλήθος διακοσμητικών στοιχείων.

Στην εσωτερική διακόσμηση, όπως και στην αρχιτεκτονική όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το ύφος Art Deco ήταν για να κάνει μια μεγάλη δήλωση. Τα τολμηρά γεωμετρικά μοτίβα με σκληρές γωνίες και η σαφής προτίμηση για συμμετρία στο σχεδιασμό συμβολίζουν το κύμα μιας βιομηχανίας που μεταμόρφωσε τη χώρα. Ταυτόχρονα, η γενναιόδωρη χρήση χρυσού, χάλυβα και μια ποικιλία δαπανηρών υλικών μίλησε για τον πλούτο που δημιούργησαν τόσες πολλές νέες βιομηχανίες. Ορισμένα υλικά αναδύονται ξανά και ξανά στην εσωτερική διακόσμηση: ανοξείδωτος χάλυβας, καθρέφτες, χρώμιο, γυαλί, λάκα, ένθετο ξύλο, ακόμη και εξωτικά δέρματα όπως καρχαρία και ζέβρας. Χρησιμοποιήθηκαν επίσης συχνά ακριβά υλικά όπως μάρμαρο και σπάνια ξύλα, κάνοντας ορισμένα κομμάτια του Art Deco προσίτα μόνο στους πλούσιους.

Επιπλέον, τα έπιπλα ενσωματώνουν μοντέρνα υλικά όπως αλουμίνιο και χρώμιο. Οι καρέκλες και τα ντουλάπια διαθέτουν λείες, εξαιρετικά γυαλισμένες επιφάνειες που αντανακλούν το φως, δίνοντας έμφαση στη νεωτερικότητά τους.

Κάποιοι από τους κυριότερους αρχιτέκτονες του Art Deco, είναι οι William van Alen, Robert Swartburg, C. Howard Crane, Claud Beelman, Wirt C. Rowland και Joseph Hoffmann. (artic.gr, Κατσαράκης Β., 2012).

Εικ.1.17.
The Chrysler Building, (1928)
New York City by William Van Alen
Empire State Building, (1931)
New York City, by Shreve, Lamb and Harmon.
Buffalo_City_Hall.
Ritz piazza hotel dixon.
(Από: texnis-egkwmio.blogspot.com)

Εκ.1.18.
Eastern
Columbia
Building, Los
Angeles, (1930),
by Claud
Beelman.
(Από: wikipedia)

Εικ. 1.19.
furniture set
art deco.
(Από: wikipedia)

Εικ.1.20.
Chair by Josef
Hoffmann.
Art Deco Style
Side Table
/ Gueridon,
Macassar and
Black Lacquer.
Desk by French
furniture designer
Léon Jallot.
(Από: incollect.
com)

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΟ ART DECO

Το στυλ Art Deco, εμφανίστηκε νωρίς στις γραφικές τέχνες, τα χρόνια λίγο πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Εμφανίστηκε στο Παρίσι στις αφίσες και στα σχέδια κοστούμιών του Λέον Βακστ^[1] για το Ballet Russes, και στους καταλόγους του σχεδιαστή μόδας Paul Poiret.

Τη δεκαετία του 1920, η εμφάνιση άλλαξε. Οι φόρμες που τονίστηκαν ήταν πιο απλές, αθλητικές και τολμηρές, με τα γυναικεία μοντέλα να καπνίζουν συνήθως τσιγάρα. Αμερικανικά περιοδικά μόδας όπως το Vogue, το Vanity Fair και το Harper's Bazaar πήραν γρήγορα το νέο στυλ και το διέδωσαν στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στη Γερμανία, ο πιο διάσημος καλλιτέχνης αφισών της περιόδου ήταν ο Ludwig Hohlwein, ο οποίος δημιούργησε πολύχρωμες και δραματικές αφίσες για μουσικά φεστιβάλ, μπύρες και, αργά στην καριέρα του, για το Ναζισμό.

Το στυλ άλλαξε κυρίως τη δεκαετία του 1920, για να εστιάσει την προσοχή στο προϊόν που διαφημίζεται. Οι εικόνες έγιναν απλούστερες, ακριβείς, πιο γραμμικές, πιο δυναμικές και συχνά τοποθετούνταν σε ένα έγχρωμο φόντο. Στη Γαλλία, οι δημοφιλείς σχεδιαστές του Art Deco ήταν ο Charles Lourot και ο Paul Colin, οι οποίοι έγιναν διάσημοι για τις

αφίσες του αμερικανικού τραγουδιστή και χορευτή Josephine Baker. Ο Jean Carlu σχεδίασε αφίσες για ταινίες, σαπούνια και θέατρα του Τσάρλι Τσάπλιν στα τέλη της δεκαετίας του 1930. Μετανάστευσε στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου, κατά τη διάρκεια του Παγκόσμιου Πολέμου, σχεδίασε αφίσες για να ενθαρρύνει την πολεμική παραγωγή. Ο σχεδιαστής Charles Gesmar έγινε διάσημος κάνοντας αφίσες για τον τραγουδιστή Mistinguett και για την Air France. Μεταξύ των πιο γνωστών σχεδιαστών αφισών της Γαλλικής Art Deco ήταν ο Cassandre, ο οποίος έφτιαξε την περίφημη αφίσα της θαλάσσιας γραμμής SS Normandie.

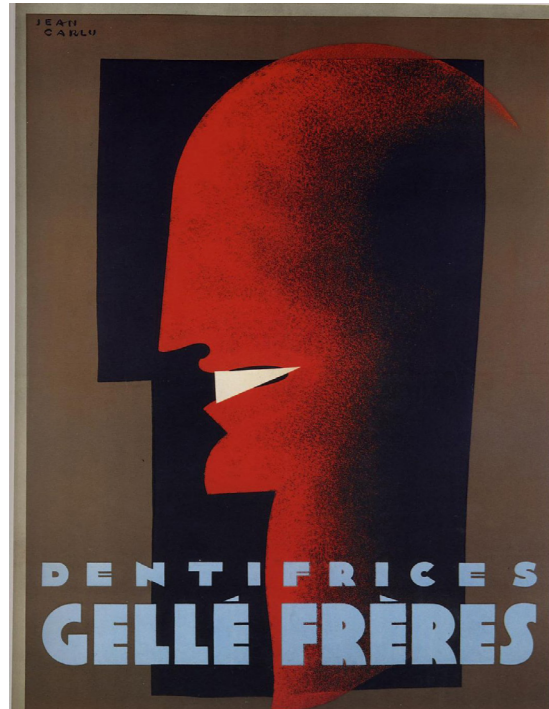
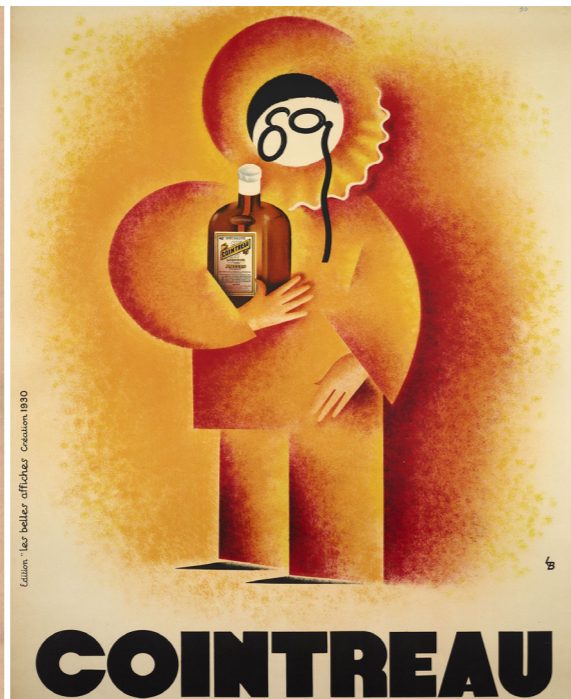
Στις εικαστικές τέχνες, το Art Deco προώθησε μια εκλεπτυσμένη ευαισθησία. Η ζωγραφική ήταν εξορισμού διακοσμητική, σχεδιασμένη δηλαδή για να διακοσμή ένα δωμάτιο ή ένα έργο αρχιτεκτονικής, οπότε λίγοι ζωγράφοι εργάστηκαν αποκλειστικά στο στυλ. Από τους κυριότερους ζωγράφους, είναι ο Γάλλος Jean Duras, ο οποίος είναι γνωστός για τις τοιχογραφίες και τις έντυπες διαφημίσεις του και η Πολωνέζα Tamara de Lempicka, η οποία ήταν διάσημη για τα πορτραίτα των πλούσιων και διάσημων, κυρίως γυναικών. (wikipedia)

[1] Ο Λέον Βακστ, ήταν Ρώσος ζωγράφος και σκηνογράφος και σχεδιαστής κοστούμιών, όπου καταγόταν από την Λευκορωσία. (wikipedia)

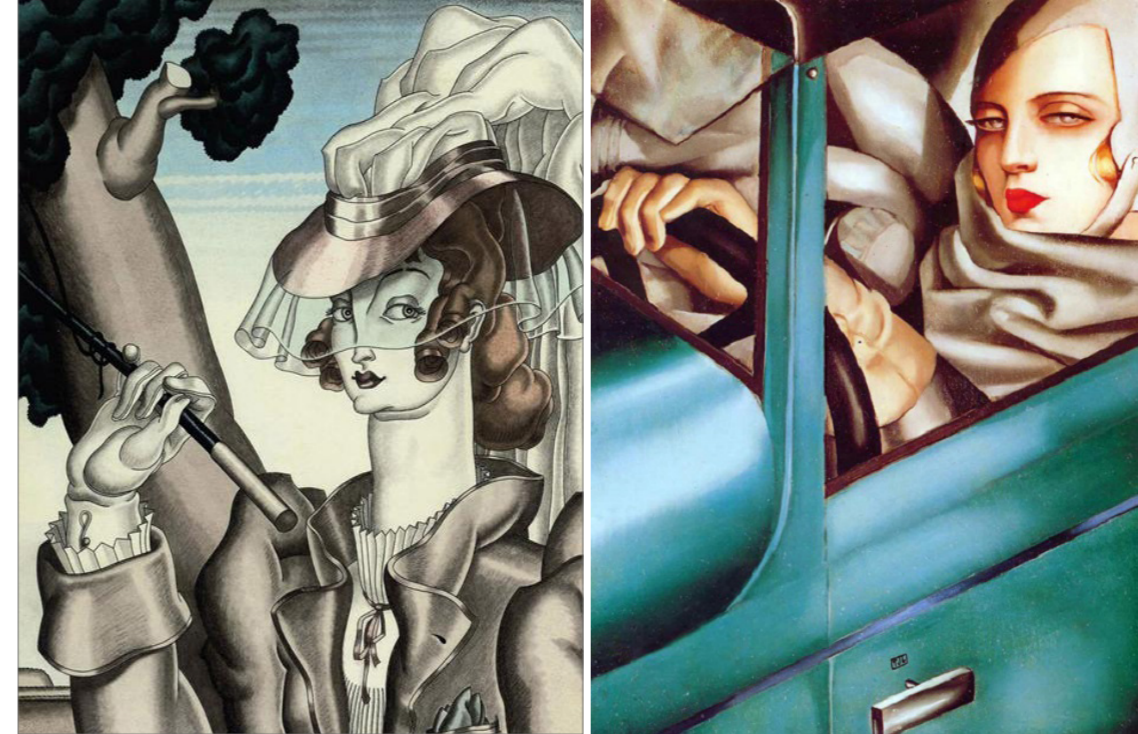

Εικ. 1.21.
Vogue poster
Vintage Art
Deco Fashion
Magazine Cover.
Art deco poster
inspired by 20's
and 30'.
Harper's Bazaar.
Deco Fashion
Magazine Cover.
Vanity Fair
Magazine,
March 1927.
(Από: printarcade.co.uk)

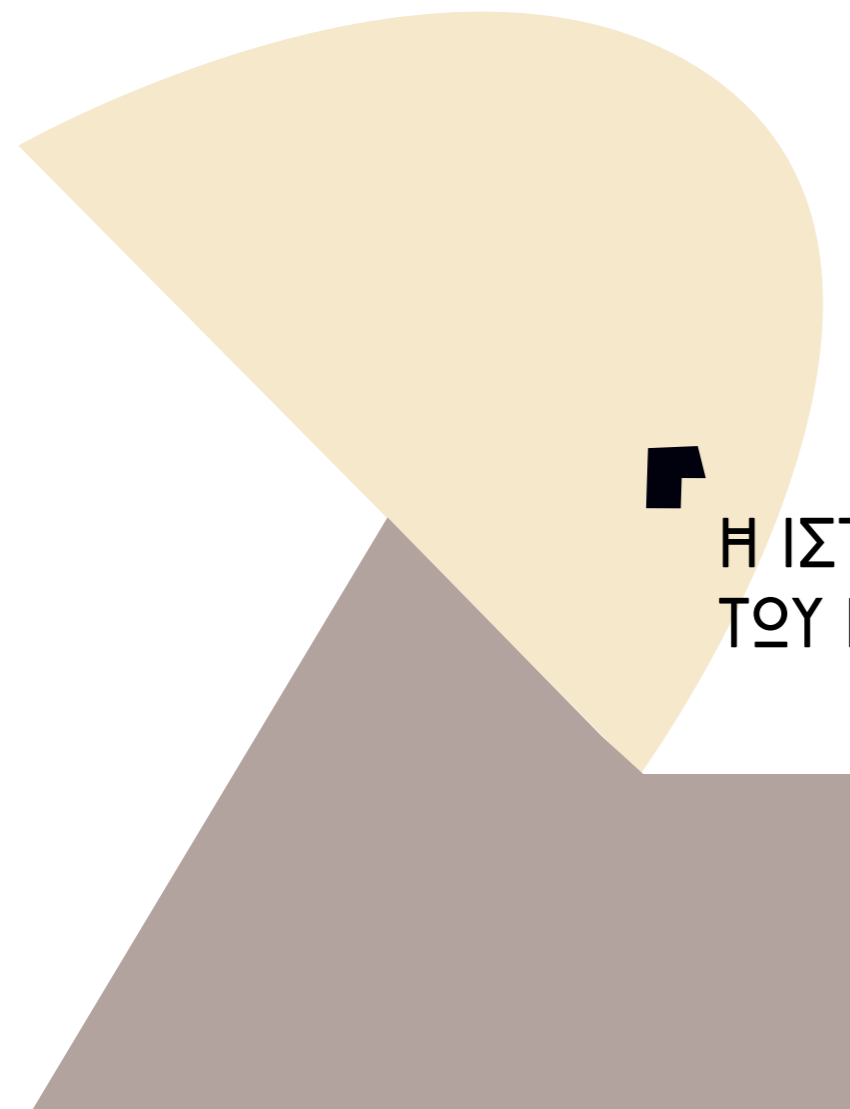

Eik.1.22.
Teutonenbräu
c.1925
Ludwig
Hohlwein.
Poster by Charles
Loupot.
Jean Carlu
dentifrice Gellé
(1927).
Poster for
Normandie by
Cassandre 1930.
(Από: wikipedia)

Eik. 1.23.
Art Deco
painting,
The Riding Crop
1928, by Jean
Dupas.
Art Deco, Tama-
ra de Lempicka,
Self-portrait in
a green Bugat-
ti. 1929 Oil on
wood.
Hand made oil
painting, wom-
an, Tamara de
Lampicha.
(Από: wikiart.org)

Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ

ART NOUVEAU

Το κίνημα Art Nouveau, όπως αναφέρθηκε, πραγματοποιήθηκε από τη δεκαετία του 1880 μέχρι τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, μια περίοδο (τουλάχιστον αρχικά) χαρακτηριζόμενη από ειρήνη και ευημερία.

Σύμφωνα με την Anna Freire de Oliveira σε μια αναφορά της στην διαδικτυακή σελίδα MAKEWITHEUROPEANA: ART NOUVEAU FASHION, ο πλούτος και η διαθεσιμότητα των πόρων, διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη μοντέρνων ενδυμάτων και στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι επέλεξαν να κοσμούν το σώμα τους. Το 1890 ήταν μια περίοδος αλλαγής. Καθώς ο αιώνας έφτασε στο τέλος του, ο κόσμος άρχισε να απομακρύνεται από την σκληρή, ηθικοκρατική, βικτωριανή εποχή¹². Τα αστικά κέντρα αναπτύχθηκαν και οι νέες τεχνολογίες, όπως η εισαγωγή ηλεκτρικών μηχανημάτων στην κατασκευή ενδυμάτων, προκάλεσαν άνθηση στην αγορά ένδυσης. Οι γυναίκες απολάμβαναν νέα επίπεδα ανεξαρτησίας. κατά τη διάρκεια της δεκαετίας και ο αριθμός των γυναικών που απασχολούνται εκτός σπιτιού σχεδόν διπλασιάστηκε. Στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας, η σιλουέτα ήταν συνέχεια του στυλ του 1880. Μέχρι το 1892, η δραματική, προεξέχουσα φασαρία

εξαφανίστηκε εντελώς. Οι φούστες είχαν σχήμα καμπάνας, ενώ ταυτόχρονα επικρατούν τα μεγάλα μανίκια. Το 1895 το πλάτος στο πάνω μέρος και το κάτω μέρος της σιλουέτας εξισορροπήθηκε ως προς τη μέση, δημιουργώντας σχήμα κλεψύδρας. Γύρω στο 1897, η σιλουέτα άρχισε να μετατοπίζεται σιγά σιγά με την εισαγωγή του κορσέ. Αυτοί οι νέοι κορσέδες ανάγκασαν το στήθος της γυναίκας να στέκεται προς τα εμπρός και τους γοφούς προς τα πίσω, δημιουργώντας ένα καμπυλόγραμμο σχήμα «S» (εικ. 2), που έγινε η κυρίαρχη σιλουέτα το 1900.

Η μόδα της περιόδου αντανakλούσε επίσης τις τάσεις που προκάλεσαν τα καλλιτεχνικά κινήματα και οι διεθνείς επιρροές. Το Αισθητικό (Aesthetic) Κίνημα, του οποίου οι ρίζες προέρχονταν από τους Προ-Ραφαηλίτες καλλιτέχνες, ξεκίνησαν ένα μεταρρυθμιστικό κίνημα στις αρχές της δεκαετίας του 1880, το οποίο συνέχισε να επηρεάζει τη μόδα τη δεκαετία του 1890. Αφού η Ιαπωνία άνοιξε στη Δύση, η γοητεία με την ιαπωνική τέχνη και το σχέδιο, ήταν μια έντονη τάση καθ' όλη τη διάρκεια του δεύτερου μισού του δέκατου ένατου αιώνα. Επιταχύνεται από μια πλημμύρα εισαγωγών και διεθνών εκθέσεων που παρουσιάζουν ιαπωνική

τέχνη - ιαπωνισμό¹³, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ιδίως κερασιές, χρυσάνθεμα και μοτίβα που δανείστηκαν απευθείας από σχέδια κιμονό, όπως το σχέδιο του ήλιου στο βραδινό φόρεμα στην εικόνα 2.1. Τα εσώρουχα, επιπλέον, είναι ρομαντικά και αέρινα ταυτόχρονα και από τα τέλη της δεκαετίας του 19ου αι., όπως αναφέρθηκε, πήραν το ρόλο τους και οι τιράντες, οι οποίες στερεώνονται στον κορσέ. (εικ. 2.2).

Το Art Nouveau κίνημα είχε σημαντική επιρροή στη μόδα, ιδιαίτερα αργότερα στη δεκαετία. Με τις ρίζες του στο Arts and Crafts κίνημα, τόνισε τις στυλιζαρισμένες μορφές της φύσης, τις κυματοειδείς γραμμές, τις καμπύλες γραμμές και την αίσθηση της κίνησης. Αυτή η καμπυλότητα, λειτούργησε πολύ καλά με τη σιλουέτα της καμπύλης S της εποχής του αιώνα. Η μόδα στο Art Nouveau, λοιπόν, προσφέρει μια συναρπαστική εισαγωγή στο στυλ, τον προσδιορισμό και την τοποθέτησή του στην ιστορία του σχεδιασμού, εστιάζοντας σε έναν αριθμό σημαντικών σχεδιαστών μόδας, των Worth, Lucile, Raquin, Poiret, που θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο, και βασικά θέματα, όπως πελάτες και καλλιτέχνες, κοσμήματα και αξεσουάρ, και τη δια-

φήμιση. Επομένως, το στυλ του Art Nouveau, ήταν μια συνειδητή προσπάθεια στον μοντερνισμό και μια απόκλιση από πολλούς καλλιτέχνες και σχεδιαστές, από τις παραδοσιακές βικτωριανές μορφές σχεδιασμού. Εκλεπτυσμένες οργανικές γραμμές, λουλουδένια στολίδια και γεωμετρικές μορφές, είναι τα κυριότερα μοτίβα που εκπροσωπούν το στυλ του Art Nouveau. (εικ. 2,3). Μόνο οι πιο μοντέρνοι φόρεσαν το στυλ αυτό στην πληρέστερη έκδοσή του, ενώ άλλοι προτιμούσαν τις πιο απλές εκδόσεις. Το στυλ διαδόθηκε διεθνώς μέσω περιοδικών μόδας, όπως το Les Modes και μέσω περιοδικών μεσαίας τάξης, όπως το The Ladies Field και το La Mode illustrée.

Επιπλέον, η μόδα επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Οι κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές στην Ευρώπη, οι οποίες οδήγησαν στην εκβιομηχάνιση, τη μαζική παραγωγή και την αστικοποίηση, επηρέασαν τη γυναικεία μόδα που οδήγησε στο κίνημα της μεταρρύθμισης του φορέματος. Τα γυναικεία ρούχα έγιναν λιγότερο περιοριστικά, ελαφρύτερα και πιο ευκολοφόρετα. (Freire de Oliveira, 2017)

12 Η Βικτωριανή εποχή (1840-1900), (είδαμε για την βικτωριανή τέχνη και στο πρώτο κεφάλαιο), αναφέρεται και ως «πένθιμη εποχή», καθότι το στυλιστικό ύφος της φέρει πένθιμη «χρoιά» τόσο λόγω των χρωματικών συνδυασμών, όσο και των κοινωνικών συνθηκών που επικρατούσαν και επέβαλαν το πένθος. (wikipedia)

13 Ως ιαπωνισμός (Japonisme), επίσης εξωτισμός, αναφέρεται ήδη από το 1872 το ιδιαίτερο ρεύμα των εικαστικών τεχνών της Ανατολής, που επηρέασε τον Ιμπρεσιονισμό ως καλλιτεχνικό κίνημα στις αρχές του 19ου αι. (wikipedia)

Εικ. 2.
Dress shape
S, 1899, N. Y.
(Από: The Metropolitan Museum of Art, online)

Εικ. 2.1.
Art nouveau
dress, House of
Worth (French,
1858–1956),
(Από: The Metropolitan Museum of Art, online)

Εικ. 2.2.
Women's
underwear ca.
1900.
(Από: Fashiono-
logia historiana.)

Εικ. 2.3.
Coat, Marshall
& Snelgrove Ltd,
1900.
(Από: Museum
- Victoria and
Albert Museum,
London.)

ΚΑΛΤΣΕΣ ΚΑΙ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ ART NOUVEAU

Σύμφωνα με τον Parute E. σε μια αναφορά του στη διαδυκτιακή του σελίδα FASHIONOLOGIA HISTORIANA, μια σημαντική κατηγορία στη μόδα του Art Nouveau ήταν και οι κάλτσες, των οποίων ο διακοσμητικός ρόλος αυξήθηκε σημαντικά. Οι κάλτσες από τα τέλη του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ου αιώνα ταίριαζαν προσεκτικά με κάθε φόρεμα. Εκείνη την εποχή ήταν πολύ της μόδας να φορούν πιο βαμβακερές ή μάλλινες κάλτσες που, σύμφωνα με το αθλητικό στυλ, ήταν σκέτες ή με κάποιο μοτίβο.

Οι περισσότερες μοντέρνες κυρίες συμπλήρωναν το βραδινό τους φόρεμα με γαλλικές μεταξωτές κάλτσες που είχαν κεντημένη ένθετη δαντέλα. Ένα από τα πιο σημαντικά μοτίβα στις κάλτσες, ήταν το μοτίβο φιδιού που τρέχει σπειροειδώς γύρω από το πόδι, το οποίο έγινε ιδιαίτερα διαδεδομένο αμέσως μετά την μεγάλη Έκθεση EXPO^[14] του 1900 στο Παρίσι. Αυτό το μοτίβο, που απεικονίζεται από κεντήματα, είχε εμφανιστεί για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της έκθεσης και η νέα τάση Art Nouveau εγκαινιάστηκε επίσημα. Η μόδα στο Art Nouveau

γύρω στο 1900 και μέχρι το 1914, κατέδειξε την τάση της φορώντας κάλτσες που ήταν διακοσμημένες. Κατά μέσο όρο, ήταν μεταξωτές με μαύρα κορδόνια, με ένα ευρύ φάσμα μοτίβων, συμπεριλαμβανομένων των φυτών, μικροσκοπικά λουλούδια, καθώς και ιστούς αράχνης, που ήταν δημοφιλή στο πλαίσιο του συμβολισμού. (Parute E., 2017).

Τα παπούτσια της περιόδου 1900-1920, περιλάμβαναν μπότες, παντόφλες, όπως επίσης επίσημα παπούτσια για βραδινά δείπνα. Τα επίσημα παπούτσια είχαν γυάλινες χάντρες, κεντήματα και μεταξωτές εκτυπώσεις πάνω τους. Σε αυτές τις διακοσμήσεις υπάρχει ποικιλία χρωμάτων. Ένας συνδυασμός χρωμάτων είναι το μπορντό με το χρυσό. (εικ. 2.5)

Οι δερμάτινες μπότες ήταν πολύ της μόδας εκείνη την εποχή. Οι κύριοι συνδυασμοί χρωμάτων, ήταν καφέ και γκρι, μαύρο και καφέ ή μαύρο και άσπρο. Επιπλέον, σε πολλά σχέδια στις μπότες, υπήρχαν κουμπιά στο πλαϊνό μέρος. Σε όλα τα παπούτσια, βλέπουμε να επικρατεί σχετικά κοντό τακούνι. (Sessions D. – The Vintage Dancer)

14 Οι Παγκόσμιες Εκθέσεις (World Exhibitions, Expositions Universelles), γνωστές ως EXPO, είναι μεγάλες Εκθέσεις, που διοργανώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τα κράτη-μέλη του Διεθνούς Γραφείου Εκθέσεων, το οποίο εδρεύει μόνιμα στο Παρίσι. Έχουν ως κύριο στόχο την ενημέρωση του κοινού πάνω στις τρέχουσες ανακαλύψεις ή εφευρέσεις, στα μέσα που διαθέτει ο άνθρωπος για να ανταποκριθεί στις ανάγκες του πολιτισμού μας και στην πρόοδο που πραγματοποιήθηκε σε ένα ή περισσότερα πεδία της ανθρώπινης δραστηριότητας. (ΤΜΗΜΑ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, με θέμα: ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ, Εξέλιξη και Σημασία)

Εικ. 2.4.
Silk stockings
with snake motif
- 1900s from the
Victoria & Albert
museum.
(Από: Fashiono-
logia historiana.)

Εικ. 2.5.
Boot shoes 1910.
(Από: Silhouettes
costumes.com)

BROWN KID TOP
#295. A handsome "Coaster" last boot with fine black kid vamp and brown kid top. Of extra fine and quality. It is made on a perfect fitting last with a fairly narrow toe and has a medium weight sole and Cuban heel. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$5.25

GREY CLOTH TOP
#149. This boot shows one of the newest combinations in high-grade footwear. Vamp is of finest brown kid, and top of about grey cloth. Flexible sole, French heel. All leather from ground to top. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$5.95

GREY KID TOP
#122. The ruffled heel feature of this "Coaster" boot is of fine black kid and top of fine black kid grey kid, one of the season's most favored combinations. Flexible sole, medium Cuban heel. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$6.24

BROWN CLOTH TOP
#338. A "Coaster" model, beautifully made, and with a guarantee that makes it worth its individuality. Fine brown kid vamp, many fine brown cloth top, black sole; heavy leathered. Medium J1 makes from ground to top. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$4.98

BROWN KID
#386. The upper of this good looking and comfortable boot is of fine brown kid. Medium weight sole, low heel. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$5.49

BROWN KID TOP
#316. A new and graceful "Coaster" model with pointed toe vamp and dark brown kid quarter. Laced with heavy ribbons. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$5.49

NU-BUCK TOP
#382. This "Coaster" boot combines graceful line and maximum comfortability. It has a fine brown kid vamp and fine brown kid top. Medium weight sole, fairly low heel. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$5.84

BROWN KID
#318. This high-grade last possesses the distinctive air of distinction that comes from the foot-ness of a woman of refinement. The fine brown kid upper has white stitching, and the Cuban sole has a wide, smooth, low heel. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$14.00

ELEPHANT GREY KID
#315. Your foot's requirements can be filled by this beautiful shoe. It is suitable to wear on all occasions. High-grade elephant grey kid upper; Coaster well made last; low heel; smooth sole. Size 2 1/4 to 7. Price, delivered..... \$14.00

CASTOR CLOTH TOP
#389. A graceful and very attractive "Coaster" boot appropriate for wear of any day. It is made with fine black kid vamp and black kid top. Small.

BROWN KID UPPER
#316. A high-grade "Coaster" button top of fine dark brown kid. It is made on a perfect fitting last with a fairly narrow toe and medium low heel. Good work in the

GREY NU-BUCK TOP
#317. A "Coaster" last in the woman's favorite beautiful combination effect. It has been designed for women and growing girls who want a practical, low heel boot

BROWN KID
#317. Well-dressed women will like this stylish "Coaster" last boot of fine kid in the popular African lower cut. Good vamp and dark, perforated, smooth

Εικ. 2.6.
1918 Women's
boots.
(Από: vintage
dancer.com)

ART DECO

Το στυλ Art Deco, όπως προαναφέρθηκε, υποδεικνύει τα έτη μεταξύ της δεκαετίας του 1920 και της δεκαετίας του 1940, την περίοδο μεταξύ των δύο παγκόσμιων πολέμων. Μετά την κατάρρευση του Art Nouveau ως έμπνευση στη μόδα, η απόκτηση του Art Deco πήρε την θέση στην επόμενη εμφάνιση της μόδας.

Όπως αναφέρει η Debbie Sessions μέσα από την σελίδα της, VINTAGE DANCER - ART DECO DRESSES, υπήρξαν δύο φάσεις. Η πρώτη φάση έτρεξε από το 1920 ως το 1924 και χτίστηκε γύρω από το νεοκλασικό, ανατολίτικο και αγροτικό στυλ. Η δεύτερη φάση έτρεξε από το 1924 έως το 1930, ένα πιο μινιμαλιστικό στυλ, με μοντέρνες πινελιές σχεδιασμού.

Χαρακτηριστικά αυτής της εποχής ήταν η επίσημη κομψότητα στη μόδα, η εξαιρετική ποιότητα των υλικών και ο λεπτός συνδυασμός χρωμάτων με αφηρημένα μοτίβα. Επιπλέον, η μόδα του Art Deco, εισήγαγε γεωμετρικά σχήματα και μακριές γραμμές, κομμένα φορέματα και υπερβολικά αξεσουάρ. Μαύρο, χρυσό και ασήμι με μπλε, πορτοκαλί και κίτρινο, δημιουργούν τη χρωματική παλέτα του Art Deco. Τα φορέματα είναι μακριά, διακοσμημένα με χάντρες

ή διακοσμημένα με παγιέτες, μερικά με περιθώρια και άλλα εμπνευσμένα από την κλασική γοητεία του παλαιού Hollywood.

Η μόδα του στυλ αυτού, συνδέεται επίσης με το τότε επαναστατικό νέο κίνημα της μόδας των flapper girls^[15] (εικ. 2. 7) ή Charleston ή Gibson Girls, συνδυασμένα. Οι στάσεις άλλαζαν και οι προοδευτικές, σύγχρονες γυναίκες της δεκαετίας του 1920 άρχισαν να επαναστατούν ενάντια στην παράδοση. Δεν ήθελαν πλέον να συσχετιστούν με τις συνετές, βικτωριανές αξίες και έκαναν ό, τι ήταν δυνατόν για να αποστασιοποιηθούν ριζικά από την παραδοσιακή, θηλυκή εικόνα. Αυτό το στυλ μόδας ήταν σαν μια αρχική σπίθα στο φεμινισμό και τα δικαιώματα των γυναικών, ένα σημαντικό βήμα στην αγκυροβόληση της κοινωνίας. Τα φορέματα Flapper ήταν από τα πιο δημοφιλή στυλ φορεμάτων όλων των εποχών και εξακολουθούν να φοριούνται μέχρι σήμερα. Αυτό το φόρεμα ήταν το βασικό στοιχείο της ντουλάπας για τη σύγχρονη γυναίκα της δεκαετίας του 1920 για την πόλη. Αυτά τα ρούχα ήταν μια επανάσταση στη δεκαετία του 1920 μετά τις βικτωριανές μόδες που είχαν προηγουμένως. Τα υλικά ήταν ελαφρυά, όπως απλές χάντρες και

φούντες, τα οποία, όταν χόρευαν στην πίστα τον δημοφιλή χωρό Τσάρλεστον, έλαμπαν στα φώτα της πίστας και κινούνταν στον ρυθμό. (εικ. 2. 8) Σε συνδυασμό με χάντρες cloche, τουρμπάνι ή κορδέλα, ένα πορτοφόλι που κρέμεται από τον καρπό, μια θήκη για τσιγάρο και ένα κόκκινο κραγιόν, ένα κορίτσι ήταν έτοιμο να πάει οτιδήποτε.

Ακόμα, η εποχή του Art Deco συνδέεται και με τις εξελίξεις της σύγχρονης εποχής και την εποχή της μηχανής. Το νέο βιομηχανικό και αστικό τοπίο εισήγαγε μεταλλικό χρώμα και απλές εργονομικές γραμμές μηχανημάτων κατασκευασμένων σε αυτοκίνητα, τρένα, αεροπλάνα και κρουαζιερόπλοια. Τα αστικά τοπία, η αρχιτεκτονική του Art Deco και ο ορίζοντας της Νέας Υόρκης, ήταν δημοφιλείς κλωστοϋφαντουργικές εκτυπώσεις. (Sessions D. – The Vintage Dancer)

Σύμφωνα με την Lesley μέσα από την σελίδα της DECOLISH, τη δεκαετία του 1930, η μόδα ήταν μια πιο νηφάλια υπόθεση από ό,τι ήταν στα χρόνια του 1920. Τα πάρτι είχαν δώσει τη θέση τους στην κατάθλιψη, στα χρόνια μετά τη συντριβή της Wall Street^[16] το 1929, και η ζωή έγινε πιο σοβαρή. Ωστόσο, αυτό δεν σήμαινε ότι το ενδιαφέρον για τη

μόδα εξαφανίστηκε. Με πολλούς τρόπους, έγινε πιο σημαντικό για τις γυναίκες να καταβάλουν προσπάθειες να νιώσουν όμορφες για να αντισταθμίσουν τις δυσκολίες της καθημερινής τους ζωής. Κατά τη διάρκεια των χρόνων αυτών, οι άνθρωποι ήθελαν να φαίνονται έξυπνοι, για να κρύψουν το γεγονός ότι μπορεί να αγωνίζονται οικονομικά. Έτσι οι γυναίκες, αντί για επιπόλαια φορέματα, φορούσαν πάντα σακάκι ή παλτό και καπέλο. Ήταν πλέον σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού και ήθελαν να ληφθούν σοβαρά υπόψη. Έτσι πλέον φαινόταν πιο σοβαρές, έξυπνες και θηλυκές. (εικ. 2.9)

Η γοητεία του Χόλιγουντ είχε επιρροή στα φορέματα της βραδινής ένδυσης, δίνοντας έμφαση στις γυναικείες καμπύλες που είχαν κρυφτεί τη δεκαετία του 1920. Η ηλιοθεραπεία είχε γίνει μοντέρνα, και τα βραδινά φορέματα είχαν συχνά γυμνό το πίσω μέρος στην πλάτη ή τον λαιμό, για να αναδείξουν το μαύρισμα. Τα βραδινά φορέματα λοιπόν, αποτελούνταν από λαμπερό μεταλλικό ύφασμα, διακοσμημένο με πουλιές ή χάντρες.

Τα εσώρουχα αποτελούνταν από καθαρό μετάξι και από μαλακή φανέλα από βαμβάκι, το οποίο είχε κάνει γνωστό η Coco Chanel. (εικ. 2.10)

¹⁵ Το κίνημα των flapper girls, ήταν το κίνημα όπου τα νέα κορίτσια μέσα από τη μόδα, το κάπνισμα, αλλά και την ερωτική τους ζωή, προσπάθησαν να τα βάλουν με τον συντηρητισμό της χώρας. (wikipedia)

¹⁶ Ο βομβαρδισμός της Wall Street συνέβη τον Σεπτεμβρίου 1929, στην οικονομική περιοχή του Μανχάταν της Νέας Υόρκης. Η επίθεση σχετίζεται με μεταπολεμικές κοινωνικές αναταραχές και εργατικούς αγώνες στις Ηνωμένες Πολιτείες. (wikipedia)

Εικ. 2.7.
Flapper girls
1920.
(Από: pinterest)

Εικ. 2.8.
Charleston
dance 1920. Life
magazine cover
(Από: Decolish,
online.)

Εικ. 2.9.
four-women-in-
1930-s-dresses.
(Από: Decolish,
online.)

Εικ. 2.10.
Lady of 1930s Silk
Teddy.
(Από: Decolish,
online.)

ΚΑΛΤΣΕΣ ΚΑΙ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ ART DECO

Όπως αναφέρει η Debbie Sessions, στη δεκαετία του 1920, τα πόδια άρχισαν να φαίνονται και να μην καλύπτονται τόσο από τα φορέματα όσο τις προηγούμενες δεκαετίες.

Εκείνη την εποχή, ήταν απλώς άγνωστο για μια γυναίκα να φύγει από το σπίτι χωρίς κάποιο είδος κάλυψης στα πόδια της. Αυτή η κάλυψη ήταν σχεδόν πάντα κάλτσες από μετάξι. Οι κάλτσες της δεκαετίας του '20 λοιπόν, αποτελούνταν από μετάξι, μαλλί και βαμβάκι. Έφταναν στο μέσο ή πάνω μέρος του μηρού και έπρεπε να συγκρατηθούν από καλτσοδέτες που συνδέονται είτε με κορσέ είτε με ζώνη με κλιπ ή επιχρυσωμένες βάσεις.

Οι γυναικείες κάλτσες τα πρώτα χρόνια ήταν απλές. Το μαύρο, καφέ, γκρι, μπλε και λευκό ήταν τα πιο συνηθισμένα χρώματα. Οι χειμωνιάτικες κάλτσες, αποτελούνταν από βαρύ πλεκτό μαλλί, κασμίρι ή βαμβάκι. Το μετάξι ήταν επίσης μια επιλογή για όμορφες περιστάσεις στον ζεστό καιρό. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1920, τα χρώματα διευρύνθηκαν, και ήταν κυρίως το ροδακινί, γκρι-καφέ και nude. Μέχρι το τέλος της δεκαετίας, τα αποθέματα χρωμάτων συνέχισαν να επεκτείνονται σε νέα παστέλ χρώματα: σαμπανιζί, μοβ, ανοιχτό πράσινο, κίτρινο, ροζ, κόκκινο και ασημί.

Σε γενικές γραμμές, οι γυναίκες συνδύαζαν τα χρώματα των καλτσών με τα χρώματα των φορεμάτων τους και επέλεγαν πιο ανοιχτά χρώματα το καλοκαίρι και πιο σκούρα το χειμώνα.

Σε αντίθεση με τις προηγούμενες δεκαετίες, όπου τα παπούτσια ήταν σχεδόν κρυμμένα κάτω από τα στρώματα των φορεμάτων, τα γυναικεία παπούτσια και οι κάλτσες της δεκαετίας του 1920 και της δεκαετίας του 30 ήταν για να αναδειχθούν τα πόδια. Τα παπούτσια εποχής Art Deco ήταν πιο ψηλά, πολύχρωμα και γιορτινά με τις διακοσμήσεις τους. Τα τακούνια επομένως ήταν ψηλότερα και το μπροστινό μέρος των παπουτσιών ήταν στρογγυλεμένα για να κάνουν τα πόδια να φαίνονται πιο μικρά.

Στις αρχές της δεκαετίας του 20 οι γυναίκες εξακολουθούσαν να πενθούν για τις απώλειές τους κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Δεδομένου ότι το μαύρο ήταν το κύριο χρώμα πένθους, η μόδα συνδύασε μαύρο με γκρι αποχρώσεις στο παπούτσι και έτσι έβαλε κάποιο ύφος στην παραδοσιακή ζωή.

Τα περισσότερα παπούτσια ήταν κατασκευασμένα από δέρμα. Τόσο το ματ όσο και το γυαλιστερό δέρμα, ήταν εξίσου δημοφιλή για τη διάρκεια της ημέρας. Τα βραδινά παπούτσια απαιτούσαν τακούνια που λάμπουν με υψηλή γυαλάδα. Τα χρώματα για τα παπούτσια ημέρας τείνουν να είναι αποχρώσεις του μαύρου, καφέ, γκρι και μπλε. (Sessions D. – The Vintage Dancer)

Service Weight Full Fashioned All Silk from Top to Toe 15 H A561 \$1.49 The Pair

See Opposite Page for Descriptions and Other Colors Not Shown Here

Pure Silk 25 Hens Full Fashioned 15 H A410 \$1.08 The Pair

Silk and Rayon 15 H A667 45¢ The Pair

Our Best Silk & Rayon Stocking

Durable Lustrous Rayon 15 H A593 33¢ The Pair

Silk and Rayon Extends above Knee 15 H A444-6 57¢ The Pair

Pure Silk from Top to Toe 15 H A435 98¢ The Pair

For Stout Women 15 H A689 75¢ The Pair

Pure Silk and Rayon to Knee Fine Elastic Ribbed Top. 15 H A431 \$1.75 The Pair

Our Best Pure Silk from Top to Toe - Full Fashioned

Children's Newest Fancy Sport Stockings

15 H A200 19¢ The Pair

15 H A316 43¢ The Pair

15 H A185 21¢ The Pair

Colors shown: Nude, Gray, Black, Blonde, Peach, (Gut Metal), Pure Charcoal Silk 15 H A566 75¢ The Pair, Fancy Stitch Rayon.

Εικ. 2.11. women socks 1920. (Από: VINTAGE DANCER, online)

Stylish Shoes for Women

The Latest Style
This attractive shoe is one of the season's most popular models. Three styles, each made from two leathers combined, and each having Louis heel covered with leather to match the fancy trimming. Sizes 2½ to 7.

40-337 French Blue Kid with Shell Grey Kid.
40-335 Brown Kid with trimming of Blonde Kid.
40-336 Black Patent Leather with Brown Alligator.
Your Choice
Price delivered **\$3.98**

A Great Favorite
Fashion endorses this type of shoe for dressy wear—an Eyelet Oxford Tie, three styles, each made from two leathers combined—the tongue and fancy trimming forming an effective contrast. Stylish Louis heel. The colors as well as the style are attractive—and the shoe is durable. Sizes 2½ to 7.

40-332 French Blue Kid with Shell Grey Kid.
40-330 Honey Beige with Blonde Alligator.
40-334 Black Patent Leather with Black Lizard.
Your Choice
Price delivered.... **\$3.98**

Lovely Oxford Tie Shoe

A New Style
The "Suzanne"
Smart Black Patent Sport Tie
Trimmed with Tango Lizard
40-329 Present styles in footwear include the shoes of various types. One of the most striking models is illustrated above—the "Suzanne" of Glossy Black Patent Leather, with trimming of Tango Lizard-finished leather. Has Goodness-settled sole and Low Rubber heel. Easy-fitting and serviceable. Sizes 2½ to 7.
Price delivered..... **\$2.65**

Black Patent Cut-Out Tie with Special Arch for Real Comfort
40-340 Featured among the pretty styles in the recent Fashion displays are the Cut-Out Tie Shoes. Here is one of the very latest—a smart model of Glossy Black Patent Leather, with Cut-Out design in each side. A specially constructed Arch to give Support and comfort, makes the shoe of great benefit. Military heel with Rubber top-lift. Sizes 2½ to 7.
Price delivered..... **\$3.95**

Stylish Two-Tone Oxford
Oxford of Tan Calf-finished Leather or of Glossy Black Patent Leather, each combined with Brown Alligator-finished Leather. Cut-Out design to show an underlay of the fancy leather. Military heel with Rubber lift.
40-330 Tan.
40-331 Patent.
2½ to 7. Price delivered..... **\$3.65**

Black Patent "Hollywood" Oxford Tie with Blonde Reptile
40-339 Hardly could a shoe surpass this model in beauty—a fashionable Oxford Tie of Glossy Black Patent Leather, with trimming of Blonde Reptile-finished Leather. Cut-Outs and perforations make a pretty finish. Military heel with Rubber top-lift. Easy-fitting, neat and serviceable—a lovely shoe in every way, and Simpson's price makes it a value unexcelled. Sizes 2½ to 7.
Price delivered..... **\$3.95**

Exclusive Shops Are Now Showing Note the Low Prices!

\$3.59
Black Kid Finish Sandal Strap Pump
30 V 1549—This dressy and stylish Sandal Strap Pump of good quality Black Kid Finish Leather is the very newest cut in footwear.
Cut low over instep in new style, with sandal strap and two buckled instep straps. New Scotch heel of leather; good weight leather sole.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. In ordering state size and width desired.
OUR PRICE, Post. & ex. \$3.59

\$3.89
Patent Leather Half Louis Heel
30 V 1541—The very newest Strap Pump is here pictured in this stylish model of good quality Black Patent Leather.
Made on a French-style last with round toe and half Louis heel of leather. Perforated vamp and foxing; three buckled straps over the instep. Medium weight leather sole.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E.
OUR PRICE, Post. & ex. \$3.89

\$2.98
Black Kid Finish 30 V 1545—New Sandal Strap Pump—one of the prettiest styles of the season. Made of good quality Black Kid Finish Leather, neatly perforated. Modish last. Sandal strap and two-buckled instep straps. Leather military heel; good weight sole.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. **OUR PRICE, Postage & extra, \$2.98**

\$2.98
Brown Calf Finish Oxford
30 V 2308—Smart and sturdy Lace Oxford for women. Made of Brown Calf-finished Leather—soft, pliable and fine-grained. A favorite style for year-round wear. Perforated tip effect; leather military heel; medium weight sole.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. In ordering be sure to state size and width desired.
OUR PRICE, Postage & extra, \$2.98

\$2.98
Patent Leather Grecian Sandal
30 V 1438—Very dainty is this new Grecian Sandal of lustrous Black Patent Leather—made on the newest lines and wonderfully dressy. Cut very low over the instep and fastened with a cut-out buckled ankle strap run under a central sandal strap. Leather military heel; good weight leather sole.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. State size and width.
OUR PRICE, Postage & extra, \$3.79

\$2.98
Women's fashionable Cross-Strap Pump of soft Kid-finished Leather. Buckled openwork straps; plain toe; leather military heel; medium weight close edge sole. Good wearing shoes at a very low price.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. Order by number and state size and width desired.
30 V 1225—Brown. \$2.98
30 V 1285—Black. \$2.98
Postage per pair & extra.

\$3.69
30 V 1547—Fashionable new Buckled Strap Blucher of dark Brown Full Grain Calfskin—a leather of exceptional service-giving qualities. Made on the latest Breque last; midish toe. Leather military heel; rubber heel attached. Medium weight sole of selected sole leather, guaranteed to wear.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. **\$3.69**
Postage & extra.

\$2.98
30 V 1333—This women's smart Two-Strap Pump of the quality soft Black Kid-finished Leather combines comfort with fashionable style. Has dressy plain toe; leather Baby Louis heel, a favorite style. Solid leather close edge sole.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. State size and width desired.
OUR PRICE, Postage & extra, \$2.98

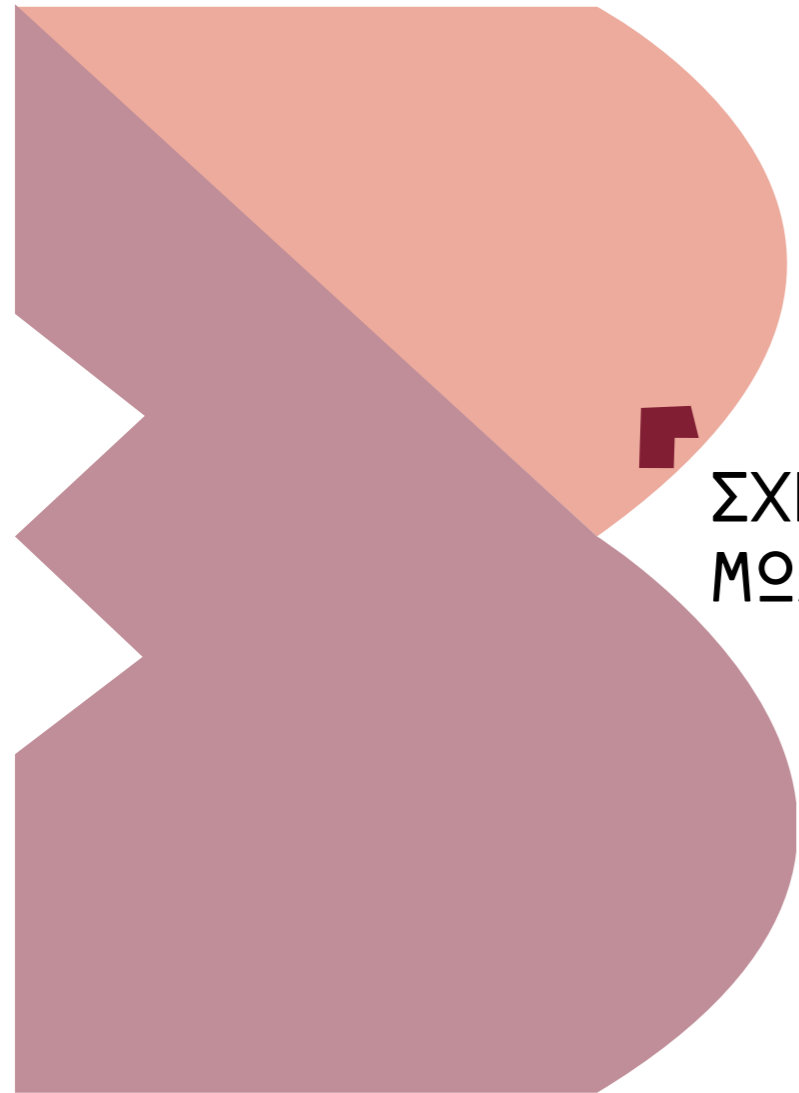
\$2.69
Satin
Satin Pumps are always popular—and here is one of the handsomest. One-Strap models. Made of extra quality Satin. Has self-covered Baby Louis Heel, a favorite style. Light weight close edge flexible sole. SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E.
30 V 1325—Light. \$2.69
30 V 1321—Black \$2.69
30 V 1323—Brown \$2.69
Postage per pair & extra.

\$3.49
30 V 1543—The cut-out vamp and sandal strap show this sexy "Sally" Pump to be one of the very newest models. It is made of fine quality Brown Kid-finished Leather and smartly perforated. Two buckled instep straps. Leather Cuban heel; medium weight sole. Full leather lined.
SIZES: 2½ to 8; widths, C, D and E. **\$3.49**
Postage & extra.

Fig. 2.12. 1928 Catalog – Oxfords and low heel Mary Jane Walking Shoes. (Από: VINTAGE DANCER, online)

Fig. 2.13. 1928 heels, art deco influence the Designs. (Από: VINTAGE DANCER, online)

ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ
ΜΟΔΑΣ

PAUL POIRET

Σύμφωνα με αναφορές από την σελίδα του METROPOLITAN MUSEUM OF ART (THE MET MUSEUM), όλα τα κορυφαία σαρώματα του Παρισιού από το 1895, εξελίχθηκαν από τον Οίκο του Worth (του οποίου ο σχεδιαστής ήταν τότε ο Jean - Philippe Worth). Ξεκίνησαν την εποχή, με την ένδυση της τέχνης στη διεθνή αγορά μόδας.

Παραδείγματα επιβιώνουν στις μεγάλες συλλογές μόδας των μουσείων στο Παρίσι και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Από τους πιο γνωστούς σχεδιαστές μόδας των στυλ art nouveau και art deco είναι ο Paul Poiret. Ο Paul Poiret ήταν ο πρωτοποριακός σχεδιαστής μόδας των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα. Η επιρροή και οι καινοτομίες του, συχνά πιστώνονται σε άλλους σχεδιαστές μόδας, αλλά τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια αναζωπύρωση στο πρόσωπο του Poiret, στον τρόπο που ξεσήκωσε τη μόδα.

Πίστευε κυρίως σε απλές, άνετες μορφές και σε μια χαλαρή, απεριόριστη γυναικεία σιλουέτα. Από το 1893 έως το 1903 εργάστηκε για τους οίκους μόδας των Doucet και Worth, αλλά το στυλ του θεωρήθηκε υπερβολικά μοντέρνο και έφυγε για να εγκαταστήσει το δικό του οίκο μόδας.

Το στυλ του Poiret μπορούσε να φορεθεί από τις περισσότερες γυναικείες φιγούρες, αλλά δημιουργήθηκε για λεπτές, ψηλές φιγούρες με βάση το πρότυπο της συζύγου του, Denise, όπου ήταν παρόμοιο σαν το μοντέλο της εικ. 3.

Ο Paul Poiret ήταν σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνος για την κατάρρευση του κορσέ, για τον οποίο εμείς οι γυναίκες πρέπει να είμαστε αιώνια ευγνώμονες. Απελευθέρωσε επίσης τη σύγχρονη γυναίκα από τους περιορισμούς που είχαν τα στενά εσώρουχα, η στενή μέση και οι μακρυές φούστες. Τα φορέματά του ήταν χαλαρά και άνετα, αλλά πάνω απ' όλα ήταν παρακμιακά και πολυτελή.

Έκανε μεγάλη χρήση από βελούδο, μετάξι, γούνες, δαντέλες και κέντημα και υιοθέτησε τα λαμπρά χρώματα του ρωσικού μπαλέτου, καθώς και επιρροές από την ινδική και περσική τέχνη. Στις αρχές του εικοστού αιώνα, η Ρωσική χορευτική εταιρεία των Ballets Russes, παρουσίασε τα εξωτικά σύνολα και τα κοστουμια της ανατολικής Ευρώπης.

Ο Poiret, λοιπόν, ανασχεδίασε το δυτικό φόρεμα με φανταστική ανατολική επιρροή. Το φανταχτερό σύνολο ενδύματος στην εικόνα 3.1, κατασκευάστηκε και φορέθηκε στο Night Party του Poiret το 1911, το οποίο σχεδιάστηκε και οργανώθηκε για να προωθήσει τις νέες του δημιουργίες με την πλήρη λαμπρότητα και γοητεία της τάσης των ανατολικών τάξεων. (The Metropolitan Museum of Art - Paul Poiret, 1879-1944).

Εικ. 3.
A Poiret model
in an ensemble.
(Από: The Wellin-
gton Historical
Costume Society
online.)

Εικ. 3.1.
Fashion design,
Poiret, 1910.
(Από: The Wellin-
gton Historical
Costume Society
online.)

Εικ. 3.2.
Variants on
Poiret's famous
'Sorbet' design.
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

Εικ. 3.3.
Opera Coat,
1911.
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

Εικ. 3.4.
Paul Poiret dress
from 1914.
(Από: pinterest)

CHARLES FREDERICK WORTH

Ο Charles Frederick Worth, ο σχεδιαστής που κυριάρχησε στην παριζιάνικη μόδα στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, γεννήθηκε στο Bourne, Lincolnshire της Αγγλίας, στις 13 Οκτωβρίου 1825.

Με βάση στοιχεία από πηγές της σελίδας, THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART (THE MET MUSEUM), σε κείμενα για τον Charles Frederick Worth (1825–1895), ως νεαρός άνδρας, εργάστηκε σαν μαθητευόμενος και υπάλληλος για δύο εμπόρους σε κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα του Λονδίνου. Εκτός από την άριστη γνώση των υφασμάτων και την επιχείρηση παροχής κοστούμιών κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, επισκέφθηκε την Εθνική Πινακοθήκη και άλλες συλλογές, για να μελετήσει ιστορικά πορτρέτα. Στοιχεία των φορεμάτων των κοριτσιών σε αυτούς τους πίνακες, θα αποτελέσουν έμπνευση αργότερα για τα σχέδια του Worth, τόσο για μοντέρνα σύνολα όσο και για κοστούμια μεταμφίεσης.

Ο Charles Worth, λοιπόν, είχε μια μεγάλη καριέρα, η οποία ξεκίνησε με τους κορσέδες και τις μακριές κομψές γραμμές, και τελείωσε όταν οι γιοι του είχαν ήδη αναλάβει την επιχείρηση, όπου παρήγαν το νέο στενό φόρεμα που είχε πολλά διακοσμητικά. Κατά τη διάρκεια των εποχών της "φασαρίας", ο Worth χρησιμοποίησε χρώματα εμπνευσμένα από κλασικά και ιστορικά στοιχεία.

Μέσα από τη σταδιοδρομία του χρησιμοποίησε όμορφα και πολυτελή υφάσματα, τα οποία ήταν

διακοσμημένα πλούσια, από φούντες, δαντέλες και πλεκτά. Επιπλέον στις αρχές του αιώνα, εισήγαγε τη κοντή φούστα. Κατά τη διάρκεια του κινήματος Art Nouveau, ο οίκος Worth δημιούργησε δραματικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και διακοσμητικά αντικείμενα, συμπεριλαμβανομένων των κυλίνδρων, δίνοντας την ψευδαισθηση των σιδηρουργιών.

Πολλοί πελάτες ταξίδεψαν στο Παρίσι για να αγοράσουν ρούχα από τον οίκο Worth. Για τις πλούσιες γυναίκες, μια ντουλάπα θα ήταν πλήρης, αν αποτελούνταν από πρωινά, απογευματινά και βραδινά φορέματα. Οι γυναίκες, επίσης εφοδιαζόντουσαν από τον οίκο Worth φορέματα για ειδικές περιστάσεις, όπως γάμους και θέατρο, τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και στην Ευρώπη.

Το πελατολόγιο του οίκου Worth, περιελάμβανε επίσης αστέρια του θεάτρου και της μουσικής σκηνής, αρκετούς Ευρωπαίους βασιλείς, όπως η πριγκίπισσα Eugenie και η πριγκίπισσα Elizabeth της Αυστρίας. Παρείχε κοστούμια για κορυφαίους ηθοποιούς και τραγουδιστές όπως η Sarah Bernhardt (εικ. 3.6), η Lillie Langtry, η Nellie Melba και η Jenny Lind.

Η μεγάλη δυναστεία μόδας του Worth τελείωσε τελικά το 1952 όταν ο εγγονός του Charles Frederick Worth, Jean-Charles (1881-1962), αποσύρθηκε από την οικογενειακή επιχείρηση. (The Metropolitan Museum of Art - Charles Frederick Worth, 1825–1895)

Εικ. 3.5.
Art nouveau
dress, House of
Jean - Philippe
Worth (French,
1856–1926).
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

Εικ. 3.6.
Art nouveau
dress, House of
Worth (French,
1858–1956),
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

Εικ. 3.7.
Art nouveau
dress, Charles
Frederick, Bourne
1825–1895 Paris.
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

JEANNE LANVIN

Μια γνωστή επιπλέον σχεδιάστρια μόδας στο Art deco στυλ, είναι η Jeanne Lanvin, η οποία γεννήθηκε στο Παρίσι στη 1 Ιανουαρίου το 1867. Σύμφωνα με αναφορές από την σελίδα, THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART (THE MET MUSEUM), σε κείμενα για την Jeanne Lanvin (1867-1946), η κύρια καριέρα της σχεδιάστριας ξεκίνησε όταν άρχισε να σχεδιάζει ρούχα για την κόρη της, τα οποία ρούχα τα έβλεπαν κάποιοι πλούσιοι άνθρωποι και ήθελαν να τους φτιάχνει τα ίδια και για τα δικά τους παιδιά. Έτσι ξεκίνησε να σχεδιάζει ρούχα και να οργανώνει τις δικές της boutique.

Η Jeanne Lanvin, πίστευε στα ρομαντικά ρούχα. Όπως είπε σε μια συνέντευξή της στο Vogue το 1934: «Δουλεύω με ενθουσιασμό και πιστεύω στο ένστικτο. Τα φορέματα μου δεν είναι προμελετημένα. Είμαι παρασυρόμενη από το συναίσθημα και οι τεχνικές γνώσεις με βοηθούν να το κάνω πραγματικότητα». Όσον αφορά τα βραδινά φορέματα της δεκαετίας του 1930, αποτέλεσαν την επιτομή της κομψότητας του Art Deco, κατακτώντας μια αίσθηση γοητείας στο Hollywood.

Η Jeanne συχνά συνδύαζε απλές, μακρυές μορφές με σοβαρή γεωμετρία, χαρακτηριστικές του σκέλους του Art Deco που επηρεάστηκε από τον κυβισμό. Ένα από τα ωραιότερα παραδείγματα στη συλλογή της, είναι το βραδινό μωβ σατέν φόρεμα, που βλέπουμε στην εικόνα 3.8. Αυτό το φόρεμα, χαρακτηρίζεται από ένα τεράστιο κολάρο, το οποίο είναι

βασισμένο σε ορθογώνια μορφή και αποτελείται από τρίγωνα και τετράγωνα. Το κολάρο καλύπτεται με στενές παράλληλες σειρές ραφής, που όχι μόνο ενισχύουν το ύφασμα, επιτρέποντας στο κολάρο να κρατήσει το σχήμα του, αλλά και να εξυπηρετεί διακοσμητικό σκοπό. Χρησιμοποιώντας ένα ισχυρό χρώμα όπως το μωβ, η Lanvin πέτυχε μια απλή, αλλά γλυπτική εμφάνιση.

Ήταν μια αληθινή οραματιστής, όπου κατάφερε να αδράξει το πνεύμα των καιρών καθ' όλη τη διάρκεια της καριέρας της, προκειμένου να φέρει την μόδα σε ύψη κομψότητας και νεωτερικότητας.

Ήταν πρωτοπόρος σε πολλούς τομείς. Ήταν σημαντικό για αυτήν να προχωρήσει μπροστά και να μην γυρίσει σε τίποτα ποτέ πίσω. Η σχεδιάστρια ανέπτυξε την επιχείρηση της μάρκας ανοίγοντας τακτικά νέα τμήματα για να καλύψει τις ανάγκες μιας εξελισσόμενης κοινωνίας.

Εκτός από γυναικεία φορέματα, σχεδίασε επίσης καπέλα, παιδικά ρούχα, γούνες, εσώρουχα, νυφικά, αθλητική ενδυμασία, ανδρικές συλλογές, αρώματα ακόμη και διακόσμηση. Μέσα από το θράσος της, η Jeanne Lanvin έχτισε σταδιακά μια αυτοκρατορία και προήγαγε μια επανάσταση στον τρόπο ζωής. Ήταν η πρώτη που κυκλοφόρησε μια σειρά μόδας για παιδιά το 1908 και η πρώτη που προσέφερε μια συλλογή ανδρικών ειδών το 1926. (The Metropolitan Museum of Art - Jean Lanvin, 1925)

Εικ. 3.8.
Evening dress,
art deco,
Jeanne Lanvin,
1935.
(Από: Victoria
and Albert
Museum London,
online.)

Εικ. 3.9.
Evening Dress,
art deco, Jeanne
Lanvin, 1937.
Από: (pinterest)

Εικ. 3.10.
House of Lanvin,
art deco dress.
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

JEANNE PAQUIN

Η Jeanne Paquin ήταν από το Παρίσι, όπου ως νεαρό κορίτσι εργαζόταν σε ένα κατάστημα ντόπιων μοδιστρών και στη συνέχεια έγινε μοδίστρα στη διακεκριμένη παρισιανή εταιρεία του Maison Rouff. Τον Φεβρουάριο του 1891 παντρεύτηκε τον Isidore Paquin όπου ένα μήνα πριν από το γάμο τους ίδρυσαν τον οίκο Paquin.

Το ζευγάρι δημιούργησε μια επιχείρηση ραπτικής των οποίων η παγκόσμια εμβέλεια και η στιλιστική επιρροή ήταν απαράμιλλη κατά τα πρώτα χρόνια του εικοστού αιώνα. Οι καινοτόμες προσεγγίσεις τους στο μάρκετινγκ και η νεανική αλλά πολυτελής αισθητική του σχεδιασμού, προσέλκυσαν μοντέρνες γυναίκες του κόσμου που ήταν έτοιμες για μια νέα εικόνα μόδας στο τέλος της βικτοριανής εποχής.

Τα ρούχα Paquin ήταν γνωστά για τον ευφάνταστο σχεδιασμό τους, την εξαιρετική χειροτεχνία τους και την ασύγκριτη τέχνη τους. Ο οίκος δημιούργησε εκπληκτικά οπτικά εφέ με χρώμα, φως, υφή και τονικές αποχρώσεις από το 1900 έως το 1910, και έδωσε μια τολμηρή ζωντάνια στις δημιουργίες, που ήταν εμπνευσμένες από την Ανατολή που ακολούθησε. Τα υλικά που χρησιμοποίησαν στα φορέματα, ήταν παγιέτες, χάντρες και πούλιες, πούπουλα, κορδέλα και μετάξι. Πάντα αναζητώντας καινοτομία και ατομικισμό για τα σχέδιά της, η Paquin συχνά ενσωμάτωνε στοιχεία από άλλες εποχές και πολιτισμούς στα σύγχρονα σχέδιά της, όπως σε ένα παλτό της όπερας του 1912, διαμορ-

φωμένο από ύφασμα που προήλθε από τον δέκατο όγδοο αιώνα. (εικ. 3.12) Το χρώμα της υπογραφής της ήταν ένα λαμπρό ροζ και ήταν διάσημη για τη δραματική χρήση του μαύρου.

Μεταξύ του 1912 και του 1920 σχεδίασε ρούχα για την ενεργή γυναίκα σε μια εκδοχή της φούστας που κρατούσε τη στενή γραμμή, αλλά επέτρεπε την ευκολία της κίνησης. Οι συνεισφορές της στους τομείς των επιχειρήσεων, των δημόσιων προσώπων, της τέχνης και του σχεδιασμού καθιερώνουν σταθερά τη θέση της στην ιστορία της μόδας ως η πρώτη μεγάλη γυναίκα.

Η λίστα πελατών του οίκου Paquin περιλάμβανε διάσημους ηθοποιούς και ευγενείς Ευρωπαίους βασιλείς, όπως και συζύγους αμερικανικών μεγιστάνων επιχειρήσεων όπως τους Rockefeller, Astor, Vanderbilt, Ballantine και Wannamaker. Στον οίκο εργάζονταν περισσότεροι από δύο χιλιάδες εργάτες, ξεπερνώντας ακόμη και τον οίκο του Worth. Το 1907 ο Isidore Paquin πέθανε ξαφνικά, αφήνοντας την Jeanne Paquin να ηγηθεί της αυτοκρατορίας μόδας. Ο αδερφός της, ο Henri Joire, και η σύζυγός του, Suzanne, ενώθηκαν μαζί της το 1911.

Αποσύρθηκε το 1920 και έντεκα χρόνια αργότερα παντρεύτηκε τον Jean-Baptiste Noulens, Γάλλο διπλωμάτη. Ο οίκος Paquin παρέμεινε ανοιχτό υπό μια σειρά σχεδιαστών, έως ότου συγχωνεύθηκε με τον οίκο του Worth το 1954. Ο Worth-Paquin έκλεισε το 1956 αφήνοντας την Jeanne να ηγηθεί

Εικ. 3.11.
House of Paquin,
evening dress.
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

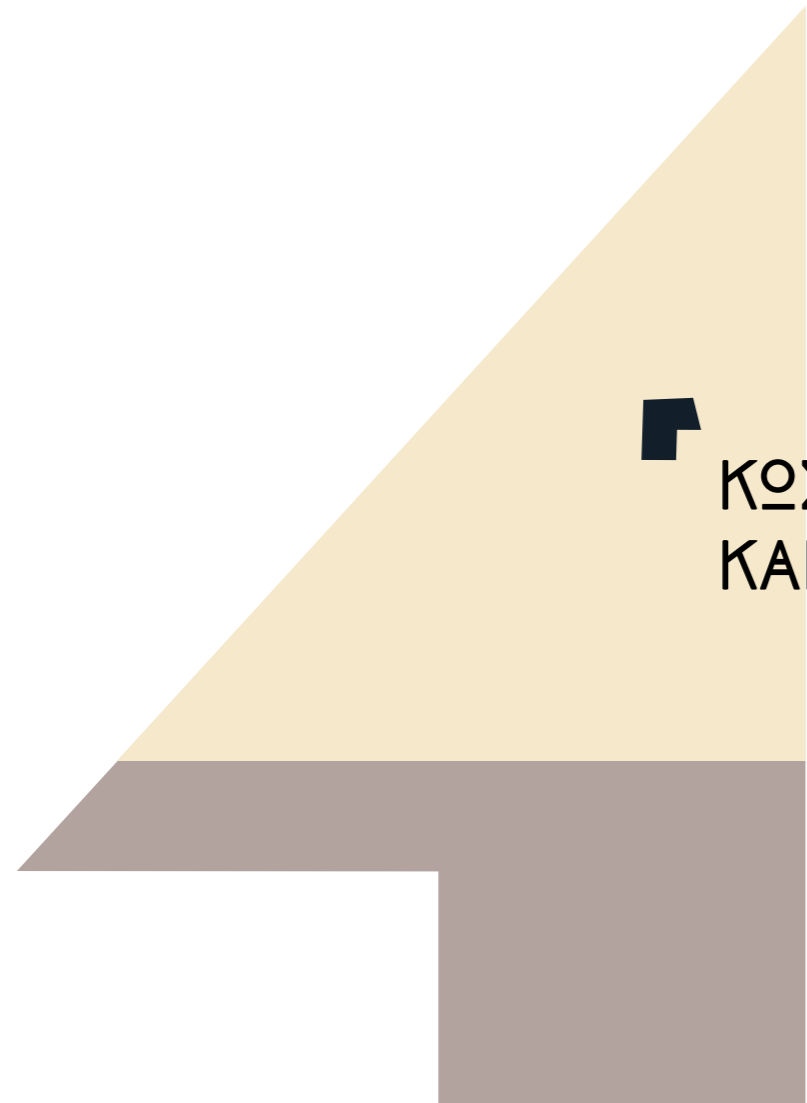

Εικ. 3.12.
Opera coat
1910 by Jeanne
Paquin.
(Από: National
art of Australia.)

Εικ. 3.13.
House of Paquin,
Promenade
dress, French.
(Από: The Metro-
politan Museum
of Art, online)

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΑΞΕΣΟΥΑΡ

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ART NOUVEAU

Η Judith Miller στο βιβλίο της ART NOUVEAU, αναφέρει πολλές πληροφορίες σχετικά με τα κοσμήματα του Art Nouveau. Σύμφωνα με αυτές, λοιπόν, η περίοδος Art Nouveau, αν και σύντομη, είχε σημαντική επίδραση στη σχεδίαση κοσμημάτων. Τα κοσμήματα Art Nouveau προέρχονταν από τη Γαλλία, το Βέλγιο και άλλα μέρη της Ευρώπης και σηματοδότησαν τη μετάβαση από τη βικτωριανή περίοδο στη σύγχρονη.

Το στίλ ήταν πολύ διαφορετικό στην αισθητική, με τις ελεύθερες μορφές του εμπνευσμένες από τον φυσικό κόσμο, καινοτόμα υλικά και εντελώς νέες αρχές σχεδιασμού. Αναζωογόνησε αυτό που είχε γίνει, ένας τυποποιημένος νατουραλισμός με νέες μορφές που προέρχονται από εξωτερικές πηγές, όπως το κίνημα Arts and Crafts στη Μεγάλη Βρετανία και οι τέχνες της Ιαπωνίας. Με αφορμή την τόλμη και την αγνότητα του πρόσφατα δημοφιλούς Japonisme - Ιαπωνισμού, ενός γαλλικού όρου που περιέγραψε το δυτικό ενδιαφέρον για την ιαπωνική τέχνη, τα κοσμήματα Art Nouveau δημιούργησαν μια εντυπωσιακή αντίθεση με τα κυρίαρχα Edwardian σχέδια της εποχής. Παρόλο που κοσμήματα με παρόμοια αισθητική μπορούσαν να βρεθούν σε άλλες χώρες την ίδια στιγμή, τα αληθινά κοσμήματα Art Nouveau ήταν σίγουρα γαλλικά. Η διάθεση του Art Nouveau ήταν συχνά απαλή, μυστικιστική και ρομαντική με τα απαλά και σιωπηλά χρώματα και τις ρέουσες, κυματιστές καμπύλες. Οι γυναικείες μορφές και μια ποικιλία χλωρίδας και

πανίδας, όπως οι λιβελλούλες και οι πεταλούδες, μετατράπηκαν σε διακοσμητικά σχήματα και μεταφράστηκαν σε μοτίβα των κοσμημάτων. Η απεικόνιση των γυναικών στα κοσμήματα Art Nouveau ήταν ταυτόχρονα ερωτική και ρομαντική, συχνά διαποτισμένη με έντομα και λουλουδάτα μοτίβα και υπονοούσε σεξουαλικότητα. Αυτή ήταν ίσως μια αντίδραση στον μεταβαλλόμενο ρόλο των γυναικών εκείνη την εποχή - κυρίως η ευθυγράμμιση με το κίνημα της γυναικείας ψηφοφορίας που διεισδύσε στις ευρωπαϊκές χώρες στις αρχές του 20ού αιώνα. Ίσως δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι οι πιο ένθερμοι χρήστες κοσμημάτων αυτού του τύπου ήταν πλούσιες γυναίκες της εποχής, συμπεριλαμβανομένων της ηθοποιού Sarah Bernhardt. Τα κοσμήματα Art Nouveau αναπτύχθηκαν σε μια προσπάθεια να επαναφέρουν την πρωτοτυπία και μια αίσθηση χειροτεχνίας στα κοσμήματα, με πολλά κομμάτια σχεδιασμένα ως μοναδικές δημιουργίες.

Διακριτικά της χρήσης των ημιπολύτιμων λίθων και των ασυνήθιστων υλικών, τα Art Nouveau κοσμήματα γιορτάζουν τη φαντασία και την καλή χειροτεχνία των μεμονωμένων σχεδιαστών, οι οποίοι είναι οι, Rene Lalique ((1860-1945), Georges Fouquet (1862-1957) και Henri Vever (1854-1942). Στην αναζήτησή τους για την καινοτομία, αυτοί οι σχεδιαστές βρήκαν έμπνευση σε παλαιότερα υλικά, όπως ασήμι, φεγγαρόπετρες, τουρκουάζ, ελεφαντόδοτο, κέρατο, κόκαλο, μαργαριτάρια και παγωμένο γυαλί. (Miller J., 2014)

Εικ. 4.
Art Nouveau
jewellery
(1899 - 1901),
by Rene Lalique.
(Από: Live
auctineers.com
online)

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ART DECO

Οι συναρπαστικές νέες αρχαιολογικές ανακαλύψεις στην Κοιλιάδα των Βασιλέων στην Αίγυπτο, κυρίως ο τάφος των Τουταγχαμών, επηρέασαν τα μοτίβα σχεδιασμού κατά τη διάρκεια της περιόδου art deco, όπως αναφέρεται και στο δεύτερο κεφάλαιο του βιβλίου. Οι εικονιστικές παραστάσεις των ανθών λωτού, των πυραμίδων, του ματιού του Ώρου, σχεδόν οτιδήποτε από την αρχαία εποχή των Φαραώ, χρησιμοποιήθηκαν ως μοτίβα των κοσμημάτων. Αξιοσημείωτα κοσμηματοπώλεια που εργάζονταν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου προσάρμοσαν αιγυπτιακές επιρροές στα σχέδιά τους και τις διέδωσαν σε όλο τον κόσμο. Ολόκληρες σκηνές της αρχαίας Αιγυπτιακής ζωής έπαιξαν πάνω από βραχιόλια, που αποδίδονται σε νέους χρωματικούς συνδυασμούς.

Τα ινδικά κοσμήματα που έγιναν τόσο δημοφιλή κατά το άνοιγμα του εικοστού αιώνα, ήταν μια έμπνευση για τους κοσμηματοπώλες της δεκαετίας του 1920 τόσο στιλιστικά όσο και χρωματικά. Σκαλιστοί πολύτιμοι λίθοι, χρησιμοποιήθηκαν ως λουλούδια, φύλλα, φρούτα και ως άλλες πολύχρωμες πινελιές. Σχεδιαστικά μοτίβα σχεδιάστηκαν επίσης από την ισλαμική τέχνη με τις στυλιζαρισμένες μορφές. Τα περσικά μοτίβα περιλάμβαναν λουλούδια και φυτά που αποδίδονται πολυτελώς σε σμαράγδι και ζαφείρι ή νεφρίτη.

Οι κοσμηματοπώλεις, που εργάζονταν στα γνωστά παριζιάνικα κοσμηματοπώλεια, χρησιμοποιούσαν πολύτιμους λίθους για να τονίσουν και να ενισχύ-

σουν τις γεωμετρικές δημιουργίες τους, σκιαγραφώντας σχέδια και σειρές διαμαντιών. Με την πάροδο του χρόνου πρόσθεσαν περικοπές διαμαντιών. Η γοητεία τους με την Άπω Ανατολή οδήγησε όχι μόνο στη χρήση υπέροχων σκαλιστών πολύτιμων λίθων από την Ινδία, αλλά και στη μίξη πολύτιμων λίθων με κοράλλια και χαλαζία από κρύσταλλο. Καθένας από τους κοσμηματοπώλεις, είχε μια ελαφρώς διαφορετική άποψη των σχεδιαστικών επιρροών της εποχής. Ο Cartier ερμήνευσε εκ νέου το στυλ της γιρλάντας σε μια πιο γεωμετρική μορφή προσθέτοντας επιρροές από την Άπω Ανατολή, την Ινδία και την Περσία. Σκαλιστές χάντρες από την Ινδία και πλάκες από μαργαριτάρια από την Κίνα, μαζί με σκαλιστά ρουμπίνια, ζαφείρια και σμαράγδια βρήκαν το δρόμο τους στα σχέδιά τους. Η εταιρεία κοσμημάτων Mellerio τείνει προς μια ανατολίτικη επιρροή στη χρήση σκαλιστών πολύτιμων λίθων στις δημιουργίες του. Η εταιρεία Mauboussin χρησιμοποίησε σμάλτα και χρωματιστούς πολύτιμους λίθους για να παρέχει ισχυρή αντίθεση σε τεράστια πεδία διαμαντιών και χρησιμοποίησε ένα κυκλικό ή οβάλ περίβλημα για τα σχέδιά της. Οι Van Cleef & Arpels υιοθέτησαν μια πιο αιγυπτιακή προσέγγιση για τα σχέδιά τους, χρησιμοποιώντας εκτενώς φαραονικά μοτίβα. Όλοι οι Γάλλοι κοσμηματοπώλεις βυθίστηκαν στο σχέδιο Art Deco, αλλά ο καθένας ερμήνευσε και τόνισε διαφορετικά θέματα σχεδίασης της εποχής. (Antique Jewellery University, online)

Εικ. 4.1.
Art Deco
Jewellery,
influenced by
Egypt, India,
Persia, and
Japanism.
(Από: Antique
Jewellery
University, online)

ΚΑΠΕΛΑ ART NOUVEAU ΚΑΙ ART DECO

Ένα σημαντικό αξεσουάρ για τις γυναίκες την εποχή εκείνη, ήταν τα καπέλα, τα οποία έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εμφάνισή τους. Το 1890 τα καπέλα ήταν πολύ μεγάλα σε όγκο και φορτισμένα, με τα χαρακτηριστικά στοιχεία του art nouveau. (εικ. 4.5). Από το 1910 και μετά, την τάση αυτή, αντικατέστησαν τα μικρά καπέλα με κάθετη επένδυση. Υπήρξαν πολλά καπέλα με διαφορετικά σχέδια και υφάσματα. Τα καπέλα διέφεραν ανά εποχή. Παρατηρούμε, δηλαδή, ότι έχουν κάποιες διαφορές, όσον αφορά τον σχεδιασμό τους για το καλοκαίρι, με αυτά της άνοιξης και του καλοκαιριού. Το ύφασμα στα καπέλα του χειμώνα, είναι προφανώς πιο χοντρό λόγω του κρύου. Τα υλικά που χρησιμοποιούνται είναι το μαλλί, η γούνα, το δέρμα, το βελούδο κ.α. Την άνοιξη και το καλοκαίρι, τα καπέλα ως προς το ύφασμα είναι πιο λεπτά.

Τα σχέδια από τα οποία αποτελούνται τα καπέλα, είναι μεγάλης ποικιλίας. Συνήθως, διακοσμούνται από λουλούδια, φιόγκους, κορδέλες και διάφορα πάτερν, όπως ρίγες, γραμμικά σχέδια και καρτό. Τα χρώματα διαφέρουν επίσης ανάλογα με την εποχή. Τον χειμώνα, κυρίως επικρατεί το μαύρο, μπλέ, καφέ σε συνδυασμό πιο σκούρων τόνων. Την άνοιξη - καλοκαίρι, επικρατεί ξανά το μαύρο, καφέ, μπλέ, όμως με συνδυασμό πιο ανοιχτών τόνων, όπως για παράδειγμα το άσπρο. Ανάλογα με τα ρούχα που φορούσαν, συνδυάζαν και τα καπέλα τους. Με την ποικιλία που υπήρχε, δεν ήταν δύσκολο να συνδυαστεί ένα όμορφο στυλ.

Όσον αφορά τα στυλ των καπέλων της δεκαετίας του 1920, τα πρώτα χρόνια επηρεάστηκαν κάπως από τα τεράστια καπέλα των προηγούμενων δεκαετιών. Υπάρχει και εδώ μεγάλη ποικιλία στον σχεδιασμό των καπέλων. Έχουν σχεδιαστεί καπέλα για κάθε περίπτωση. Για πιο καθημερινές εμφανίσεις, για πιο επίσημες εμφανίσεις, καθώς και για αθλητικές εμφανίσεις. Ανάλογα με την περίπτωση λοιπόν, διαφέρουν και τα χρώματα, έτσι ώστε να ταιριάζουν στο κατάλληλο στυλ κάθε φορά. Τα χρώματα επίσης συνδυάζονται όμορφα με το ανάλογο στυλ ντυσίματος. Η χρωματική παλέτα που χρησιμοποιείται στα καπέλα είναι μεγάλη. Έχουμε μαύρο, άσπρο, κόκκινο, πράσινο, καφέ κ.α.

Τα καπέλα στο στυλ αυτής της περιόδου, είναι περισσότερο διακοσμητικά. Περιλαμβάνουν λουλούδια, φιόγκους και πάτερν, όπως και στο στυλ της προηγούμενης δεκαετίας, σε ένα όμως εντελώς διαφορετικό στυλ, πιο εκσυγχρωτισμένο.

Η πιο κύρια κατηγορία καπέλου art deco, ήταν τα cloche καπέλα. Τα καπέλα Cloche (που σημαίνει κουδούνι στα γαλλικά), δεν ήταν μόνο για να διατηρούν ζεστό το κεφάλι, αλλά φορούνταν για κάθε περίπτωση, συμπεριλαμβανομένων γάμων και χορού το βράδυ. Ήταν ένα καπέλο σε σχήμα καμπάνας που φορούνταν χαμηλά στο κεφάλι, σχεδόν μέχρι τα μάτια. (Lesley, decolish)

Εικ. 4.2.
Art Nouveau
Postcard,
Antique, Ladies
Fashion, Plume
Feather Hat.
1890.
(Από: pinterest)

6x726. A Picturesque and Stylish Dress Hat, made of good quality Velvet. The hat is faced on the underbrim with shirred satin. The brim is gracefully rolled, as pictured, and is turned up slightly at left side. Hat is trimmed around the crown with satin ribbon, ending in a chic bow at side of front. The brim is also trimmed with sprays of imitation paradise, as pictured. Brim measures 16 inches in diameter. Colors: Solid black, also black with white facing and black with Copan-Lace blue facing.... **\$5.98**

6x725. A Smart Tailored Sailor Shape of medium size, made of silk and cotton Faille. The hat has slightly drooping brim, finished off edge with a dangle of velvet. The crown is trimmed with a cluster of velvet pond lilies and velvet foliage, placed at front. Brim measures about 16 inches in diameter. Hat comes in wisteria with flowers in American Beauty color, as pictured, also in black or navy blue with American Beauty color flowers on all. Excellent value **\$1.98**

6x728. Stylish Tailored Turban, made of Satin combined with Velvet. This is a close-fitting oval shaped model of becoming style with oval crown and turned up rounded brim, which is edged with a wide fringe of velvet. At the front is placed a military cockade of plaited grosgrain ribbon, held by a fancy jet ornament. Colors: Black, brown or navy blue. **\$4.98**

6x729. Artistic Tam-o'-Shanter Turban, made of good quality Velvet. This chic little hat has close-fitting velvet brim and soft tam-o'-shanter slant crown, adorned with silk soutache braid ornament with two tassels falling over side. Colors: Black with white braid, as pictured, also in black, navy

6x727. A Charming Dress Hat in sailor shape, made of Velvet, combined with rich metallic silk in either gold or silver. The side crown and under part of brim are of velvet. Top of crown and edge of brim are of gold or silver cloth, making a charming combination. The hat is trimmed with a large American Beauty rose, also shaded green foliage and russet bud. Brim measures about 16 inches in diameter. Comes in black velvet only with gold or silver cloth and American Beauty rose **\$2.98**

6x727. Chic Russian Turban, made of high grade, genuine Kit Coney Fur with top of hat of satin to match. This is a close-fitting, extremely becoming model which will be found ideal for Fall and Winter wear. The hat is trimmed on the right side with velvet American Beauty rose and velvet foliage, as pictured. This charming hat comes in black, brown, taupe gray or white fur with satin top to match, with American Beauty roses and green foliage..... **\$2.98**

6x730. A Beautiful Dress Hat, made of French Silk Chiffon with the underbrim faced with Velvet. The hat is in becoming sailor shape, has soft top crown trimmed with a wreath of wired chiffon flower effects in self color with pond lily centers. The brim measures 17 inches in diameter. This exquisite hat comes in navy blue, as pictured, in solid black and also in combination of black and white. Remarkable value..... **\$2.98**

6x725 **\$1.98**

6x726 **\$5.98**

6x727 **\$2.98**

6x728 **\$4.98**

6x729 **\$2.98**

6x730 **\$2.98**

6x731 **\$2.98**

Eik. 4.3.
1917 inter hats.
(Από: vintage
dancer.com)

Eik. 4.4.
1920s Style Hats
for a Vintage
Twenties Look.
(Από: pinterest)

ΤΣΑΝΤΕΣ ART NOUVEAU ΚΑΙ ART DECO

Στη δεκαετία του 1890, οι τσάντες αποτελούνταν από δέρμα κροκοδείλων, σαυρών και κατσικιών. Οι τσάντες είχαν εσωτερικές τσέπες, ώστε να μπορούν να τοποθετούνται αντικείμενα όπως καθρεφτάκια, αρώματα, γυαλιά κ.α.

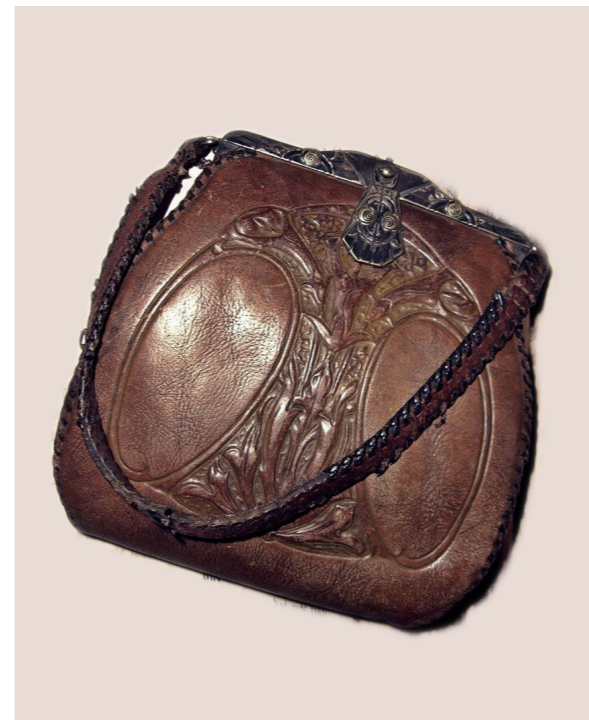
Βλέπουμε πως υπάρχει μεγάλη ποικιλία στις τσάντες αυτής της εποχής. Άλλες είναι σκαλιστές με διάφορα σχέδια, άλλες είναι σκέτες και άλλες έχουν πάτερν που εκφράζουν την φύση. Τα χρώματα τους διαφέρουν ανά εποχή, καθώς τον χειμώνα χρησιμοποιούνται περισσότερο σκούροι τόνοι, ενώ την άνοιξη - καλοκαίρι πιο ανοιχτοί τόνοι. Επιπλέον υπάρχουν και μεταλλικά στοιχεία, είτε αυτά είναι στα λουριά των τσαντών, είτε στα σχέδια που τις διακοσμούν.

Οι τσάντες τη δεκαετία του 1920, ήταν περισσότερο διακοσμητικές και όχι τόσο πρακτικές. Οι γυναίκες δεν κουβαλούσαν πολλά πράγματα, παρά μόνο κάποια βασικά για εκείνες, όπως κάποιο κραγιόν, θήκη πούδρας, τα κλειδιά του σπιτιού και χρήματα. Στα ραντεβού τους κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι γυναίκες συνήθως κρατούσαν τσάντες, οι οποίες ήταν κατασκευασμένες από ανθεκτικό ύφασμα ή χειροποίητο δέρμα, ενώ οι τσάντες για το βράδυ ήταν πιο λαμπερές και συχνά φτιαγμένες από χάντρες ή ασημένιο πλέγμα. Οι λεπτομέρειες των τσαντών ήταν κατασκευασμένα από ασημί, και ασάλι. Επιπλέον, υπήρχαν και χειροποίητες δερμάτινες τσάντες, οι οποίες ήταν αποτέλεσμα του κινήματος

Arts and Crafts που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1880. Ήταν διακοσμημένες με σκηνές της φύσης, όπως λουλούδια, αμπέλια και έντομα. Οι τσάντες επίσης ήταν κατασκευασμένες από κεντημένα μετάξια, ανάγλυφα δέρματα, τσόχα και υφαντά από σχέδια σε στιλ αρ ντεκό. Ακόμα, τα υλικά από τα οποία ήταν φτιαγμένες, συμπεριλάμβαναν δέρματα ζώων, όπως σαύρας, αλιγάτορα, κροκόδειλου και φιδιού.

Υπήρχαν διαφορετικά στιλ στις τσάντες, ως προς τον σχεδιασμό τους. Σε ένα από αυτά, περιλαμβάνονται οι τσάντες - πορτοφόλια. Ήταν μικρές και κατασκευασμένες από δέρμα ή ύφασμα. Τα λουριά ήταν συνήθως κοντά και όχι μακριά ώστε να κρέμονται από τον ώμο, ενώ πολλές τσάντες - πορτοφόλια ή αλλιώς φάκελοι, δεν είχαν καν λουρί, και τις κρατούσαν από το χέρι. Τα σχήματα των τσαντών, κυμαίνονταν από ορθογώνια, τετράγωνα και στρογγυλά.

Μερική από την παρακμή του σχεδιασμού τσαντών του 1930 ήταν προσωρινά συγκρατημένη κατά τη διάρκεια των χρόνων της Μεγάλης Ύφεσης, η οποία οδήγησε τις γυναίκες να υιοθετήσουν μια λιτή προσέγγιση με τις τσάντες τους κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ακόμα και κατά τη διάρκεια αυτών των δύσκολων χρόνων, οι τσάντες σχεδιάστηκαν με φθηνότερα υποκατάστατα διακοσμητικά στοιχεία όπως πούλιες αντί για γυάλινες χάντρες που είχαν χρησιμοποιηθεί σε καλύτερα χρόνια. (Sessions D. - The Vintage Dancer)

Εικ. 4.5.
Vintage
Art Nouveau,
bags. (Από:
pinterest)

Εικ. 4.6.
Art Deco
Flapper Style
Copper Beaded
Handbag Purse.
(Από: pinterest)

Εικ. 4.7.
Evening
Art - Deco Purse.
(Από: pinterest)

ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ
ΣΕ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

ART NOUVEAU

Η σκηνή θεάματος, η οποία επέτρεπε στο κοινό να παρατηρεί τα κοστούμια για ώρες κάθε φορά, και να τα ξαναβλέπει μετά εικονογραφημένα σε εφημερίδες και σε σουβενίρ φωτογραφιών των αστέρων, ήταν από τα πιο σημαντικά εργαλεία προώθησης της μόδας, γύρω στο 1900. Οι ηθοποιοί ήταν κυρίως σημαντικοί στο να προωθούν την μόδα στο Παρίσι, τη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο, μέσα από κωμωδίες και διάφορα είδη θεατρικών έργων. Επομένως μπορούσε να βρει κανείς παρόμοια ρούχα στα καταστήματα. Τα ενδύματα που φαινόταν στη σκηνή και στο ακροατήριο, αναλύονταν σε περιοδικά μόδας και σε άρθρα στους τύπους.

Το 1908 ο δικαστής Redfern δημοσίευσε μια διαφήμιση που ενημέρωσε τους πελάτες ότι μπορούσαν να δουν τα τελευταία του σχέδια στη σκηνή σε τρία διαφορετικά έργα, καθώς και στη Γαλλική Βρετανική έκθεση και στις εκθέσεις του στο Λονδίνο και στο Παρίσι. Μερικοί ηθοποιοί ήταν ντυμένοι από τους ίδιους σχεδιαστές τόσο εντός σκηνής όσο και εκτός. Μετά την επιτυχία των κοστούμιών της σχεδιάστριας Lucile, στο έργο "The Merry widow (1907)", (εικ. 5), η κύρια πρωταγωνίστρια Lily Elsie, ντυνόταν αποκλειστικά με σχέδια της Lucile, με αποτέλεσμα να είναι μια κινητή διαφήμιση για τα ρούχα της σχεδιάστριας.

Άλλοι σχεδιαστές, χρησιμοποίησαν τη φήμη τους ως καινοτόμοι μόδας για να προωθήσουν τη δουλειά τους με τα δικά τους ονόματα. Η Jane Hading,

η οποία ήταν αντίπαλος της Sarah Bemhardt, προώθησε το "Eau de Jeunesse Jane Hading", το 1909.

Ο βαθμός στον οποίο το θέατρο έπαιξε ρόλο στη μόδα δημόσια, αποκαλύφθηκε από τις αντιδράσεις των δημοσιογράφων, όταν οι σκηνοθέτες έντυσαν ηθοποιούς για να συμμορφωθούν με το έργο παρά για προβολή. Πολλά έργα είχαν διάφορους χαρακτηρισμούς, όπως για παράδειγμα η ηθοποιός Nora στο έργο "Ibsen's a doll's house (1889)", (εικ. 5.1), χαρακτηρίστηκε ως "κακοντυμένη", ενώ η Eliza Doolittle στο έργο "Pygmalion (1913)", (εικ. 5.1), χαρακτηρίστηκε ως "χυδαία". Εξίσου αμφιλεγόμενα ήταν τα θεατρικά θεάματα που παρουσίαζαν στυλ που ήταν υπερβολικά ακραία για να φορεθούν στην καθημερινότητα, τα οποία, όμως, άλλαξαν την κατεύθυνση της μόδας.

Το 1910 η Jeane Raquin σχεδίασε κοστούμια για την ηθοποιό Cora Lapercerie στο έργο "Xanthoches les courtisanes", (εικ. 5.1), γραμμένο από τον άντρα της Lapercerie, τον Jacques Richerin. Για το σεντ αυτού του έργου, η Raquin επανασχεδίασε τον κλασικό χιτώνα. Αυτοί οι σχεδιασμοί ανέδειξαν ταυτόχρονα τη γυναικεία φιγούρα και παρουσίασαν μια υπερβολή της μοντέρνας στενής σιλουέτας. Το 1912 η Raquin έφτιαξε, επίσης, τα κοστούμια για την κωμωδία "Rue de la Paix". (Vetrova I., Μαρτίος 2015).

Εικ. 5.
Lily Elsie in a
Lucile designed
costume, "The
Merry Widow"
(Από: pinterest)

Εικ. 5.1.
Nora at the
play "The doll's
house", 1889.
(Από: wikiwand.
com)

Εικ. 5.2.
Η Eliza Doolittle
στο έργο
"Pygmalion",
1913.
(Από: wikiwand.
com)

Εικ. 5.3.
Η Cora
Lapercherie
"Xantho chez
les courtisanes"
στο έργο
"Xantho
chez les
courtisanes",
1910.
(Από: wikiwand.
com)

Εικ. 5.4.
Jeanne Paquin
dress doucet
label 1903, rue
de la paix.
(Από: pinterest)

ART DECO

Το κίνημα του Art Deco, επηρέασε σημαντικά το θέατρο και τον κινηματογράφο. Κατά συνέπεια και τα κοστούμια των ηθοποιών.

Σύμφωνα με την Martha Sessums στην διαδυκτιακή της σελίδα, FROM FASHION TO MOVIES: ERTE & THE HISTORY OF ART DECO IN PARIS, το πρώτο κτήριο του Art Déco στον κόσμο, ήταν το Théâtre des Champs-Élysées, που χτίστηκε στο Παρίσι πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Μεταξύ των δύο πολέμων, το στυλ ήταν δημοφιλές από τους σχεδιαστές και τους καλλιτέχνες που χρησιμοποίησαν το οπτικό δράμα σε θεατρικές και κινηματογραφικές σκηνές και κοστούμια, στο σχέδιο μόδας και την γραφιστική.

Ένας από τους σημαντικότερους πρωτοπόρους σχεδιαστές που ασχολούνταν με τη μόδα, την εικονογράφηση, τις ταινίες και το θέατρο, ήταν ο Romain de Tirtoff. Ο Romain de Tirtoff, είχε το ψευδώνυμο Erté. Πολλές φορές αναφέρεται ως ο πατέρας της τέχνης Déco. Ο Erté ταξίδεψε στο Παρίσι το 1912 για να ακολουθήσει το όνειρό του να δουλεύει στη μόδα. Στην πρώτη δουλειά του το 1912 συνεργαζόταν με τον Paul Poiret. Ο Erté λοιπόν, είναι διάσημος για το φανταχτερό θέατρό του και το κινηματογραφικό Hollywood. Ο Erté,

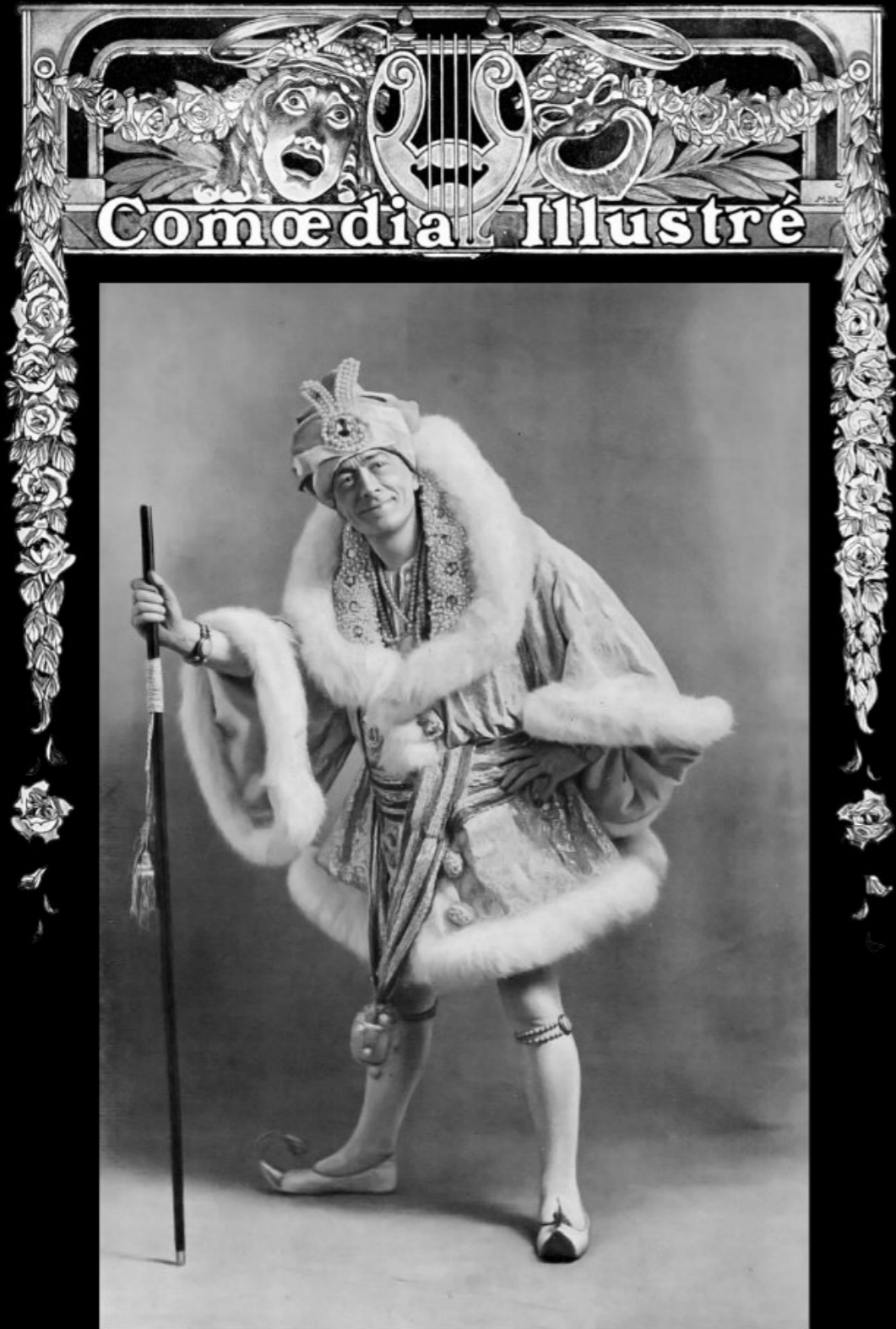
αφού συνεργάστηκε με τον Poiret, αργότερα υπέβαλε μερικές απεικονίσεις στο Harper's Bazaar^[17] (εικ. 5.3). Η συνεργασία με το Harper's Bazaar διήρκεσε 21 χρόνια και περιλάμβανε 240 εξώφυλλα περιοδικών και αμέτρητα πρωτότυπα σχέδια μόδας. Αρχικά, το σχεδιαστικό στυλ των κοστούμιών του Erté, χαρακτηρίζεται ως φανταχτερό, και εστιάζει στα χρυσά κεντήματα και σε ρόμπες, που καλύπτονται με κρυστάλλους και μαργαριτάρια. Οι απλές κατακόρυφες γραμμές του και η χρήση του μετάλλου στη μόδα, επηρέασαν σχεδιαστές, όπως ο Yves Saint Laurent στη συλλογή του 1976 Ballets Russes. Ο Erté πραγματικά ξεπέρασε τον εαυτό του με φανταστικά σχέδια και μια σχεδόν τρελή προσοχή στη λεπτομέρεια. Το Hollywood υπέγραψε, ώστε να τον προσλάβουν, για να σχεδιάσει τα σκηνικά και τα κοστούμια. Η πρώτη του ταινία ήταν το The Restless Sex του 1922 με τον Marion Davies. Μέσα από τις ταινίες, δόθηκε φήμη στα κοστούμια που έφτιαξε ο Erté για τους ηθοποιούς. Επίσης, σχεδίασε σύνολα και κοστούμια για κριτικές, όπερες και μπαλέτα μουσικών χώρων (εικ. 5.5) σε όλο τον κόσμο. Τέλος, έντυσε ηθοποιούς όπως ο Joan Crawford, η Mata Harri (εικ. 5.6), η Norma Shearer και η Aileen Pringle. (Sessums M., 2016)

¹⁷ Το Harper's Bazaar είναι ένα αμερικανικό μηνιαίο περιοδικό γυναικείας μόδας, το οποίο δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στη Νέα Υόρκη το 1867 ως το εβδομαδιαίο Harper's Bazar. (wikipedia)

Εικ. 5.
Costume, 1951.
Design for the
revue Fancy
Free, Prince of
Wales Theatre,
London.
Gouache.
(Από: ERTÉ AND
THE ENDURING
APPEAL OF ART
DECO, online)

Εικ. 5.1.
Erté's costume
for a character
in play 'Le
Minaret', 1913.
Francetoday,
(Από: From
Fashion to
Movies: Erté
& the History
of Art Deco
in Paris.)

Εικ. 5.2.
The actress
Carmel Myers
in Erté's costume
from "Ben-Hur"
MGM 1925.
Francetoday,
(Από: From
Fashion to
Movies: Erté
& the History
of Art Deco
in Paris.)

Εικ. 5.3.
"Fireflies"-
a cover for
Harper's Bazar
magazine,
May 1918.
Francetoday.
(Από: From
Fashion to
Movies: Erté
& the History
of Art Deco
in Paris.)

Εικ. 5.4.
Charnos, 1974
Design for
stocking
packaging.
Gouache.
(Από: ERTÉ AND
THE ENDURING
APPEAL OF ART
DECO, online)

Eik. 5.5.
Costume for
Ginger Rogers,
1975. Design
for the ballet,
Ragtime, Grand
Théâtre, Angers.
Gouache.
(Από: ERTÉ AND
THE ENDURING
APPEAL OF ART
DECO, online)

Eik. 5.6.
Costume for
Mata Hari,
1913. Design
for Le Minaret,
Théâtre de la
Renaissance,
Paris.
(Από: ERTÉ AND
THE ENDURING
APPEAL OF ART
DECO, online)

ΕΝ ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΙ

Μέσα από τα κεφάλαια του βιβλίου, βλέπουμε τα κινήματα Art Nouveau και Art Deco, και την επιρροή τους σε άλλες μορφές τέχνης, όπως την γραφιστική, την αρχιτεκτονική και την ζωγραφική, τα οποία συνδέονται με την μόδα. Το Art Nouveau (1890) και το Art Deco (1920) είναι στην πραγματικότητα δύο πολύ ξεχωριστά σχεδιαστικά κινήματα. Και τα δύο, εμφανίστηκαν ως αντιδράσεις σε μεγάλα παγκόσμια γεγονότα. τη Βιομηχανική Επανάσταση και τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αντίστοιχα. Και τα δύο αγκαλιάζουν μοντέρνα στοιχεία και είναι εύκολο να διακριθούν μεταξύ τους.

Ανακεφαλαιώνοντας, λοιπόν, το Art Nouveau, ως κίνημα επηρεάζει την μόδα, όπου την πλαισιώνει με τα χαρακτηριστικά του, όπως για παράδειγμα είναι η φύση. Επίσης σε όλη τη διάσταση του Art Nouveau, μπορούμε να βρούμε γεωμετρία, όπως γεωμετρία παρατηρούμε και στα σχέδια μόδας των ρούχων και των κοσμημάτων, κυρίως σε μορφή καμπύλης και όχι σκληρών άκρων. Από την άλλη, το Art Deco, το οποίο με την σειρά του επηρέασε την μόδα, αντικαθιστώντας το Art Nouveau, βασίζεται σε ευθείες γραμμές, τέλειες μορφές, κύκλους και γωνίες. Η γεωμετρία παίζει μεγάλο ρόλο στα έργα του Art Deco που έγιναν κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1920 και του 1930. Ήταν μινιμαλιστικό κίνημα και έγινε περισσότερο μινιμαλιστικό, καθώς προχώρησε με τα χρόνια. Θεωρείται το πρώτο πραγματικά βιομηχανικό στυλ και χαρακτηρίζεται

από τα καθαρά γεωμετρικά σχήματα. Επομένως το Art Nouveau είναι πιο διακοσμητικό κίνημα, ενώ το Art Deco πιο κομψό. Αυτή η διαφορά γίνεται αντιληπτή και μέσα από τα σχέδια των ρούχων, των κοσμημάτων και των αξεσουάρ. Οπότε, στα παραπάνω κεφάλαια, βλέπουμε την σύνδεση των κινήματων με την μόδα, και την εξέλιξή τους σε αυτήν με το πέρασμα των χρόνων.

Μπορούμε να διακρίνουμε αρκετά σχέδια ρούχων, τσαντών και κοσμημάτων, να έχουν εμπνευστεί από τα χαρακτηριστικά στοιχεία του Art Nouveau και Art Deco κινήματος. Πολλοί σχεδιαστές μόδας για παράδειγμα, έχουν εμπνευστεί και επηρεαστεί από την αρχιτεκτονική κτηρίων και επίπλων, και χρησιμοποιούν αντίστοιχα παρόμοια ή και ίδια σχέδια στα ρούχα που σχεδιάζουν, όπως και στα κοσμήματα και τα αξεσουάρ.

Στις επόμενες εικόνες βλέπουμε δείγματα σύγκρισης μεταξύ σχεδιαστικών λεπτομερειών κτηρίων με τσάντες, ενός έργου ζωγραφικής του Klimt με το σχέδιο ενός θεατρικού κοστουμιού που έχει σχεδιάσει ο Erté, ενός φορέματος της σχεδιάστριας Jeanne Paquin με κάγκελα παραθύρου κτηρίου art nouveau και τέλος, ενός κοσμήματος (καρφίτσα) με μία λάμπα του σχεδιαστή Lelique.

Η ίδια σύγκριση παρατηρείται και με άλλους τομείς - κλάδους, όπως στην γραφιστική (posters) και την ζωγραφική (πίνακες), να έχουν κοινά στοιχεία με σχέδια μόδας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cerwinske L. (1981), *Tropical Deco, The architecture and design of old Miami beach*. Εκδόσεις Rizzoli.

Freire de Oliveria A. (2017), *MakewithEuropeana: Art Nouveau fashion* [online]. <https://pro.europeana.eu/post/makewitheuropeana-art-nouveau-fashion>. (επίσκεψη στο site, 11/02/2020)

Graff M. (Ιούνιος 2015), *The History Behind ... Art Nouveau jewelry* [online]. <https://www.nationaljeweler.com/fashion/antique-estate-jewelry/1369-the-history-behind-art-nouveau-jewelry>. (επίσκεψη στο site, 12/02/2020)

Lesley, *decolish, fascinated by Art Deco* [online]. <https://www.decolish.com/ArtDecoJewelry.html> (επίσκεψη στο site, 11/02/2020)

Miller J. (2004), *Art Nouveau*. Εκδόσεις DK.

Parute, E. (2017), *Fashionologia Historiana* [online]. <https://www.fashionologiahistoriana.com/costume-history-legends-essays-in-english/category/1900s-fashion>. (επίσκεψη στο site, 5/02/2020)

Sinclair, M. (2017), *Erté and the enduring appeal of Art Deco* [online]. <https://www.creativereview.co.uk/erte-enduring-appeal-art-deco/> - (2017). (επίσκεψη στο site, 11/02/2020)

Sessums M. (2016), *From fashion to movies: Erté & the history of Art Deco in Paris* [online]. https://www.francetoday.com/culture/art_and_design/erte-history-art-deco-paris (επίσκεψη στο site, 1/02/2020)

Sessions D., *VINTAGE DANCER, Art Deco Dresses | Art Deco Fashion, Clothing* [online]. <https://vintagedancer.com/1930s/art-deco-dresses>. (επίσκεψη στο site, 11/02/2020)

Schenker M. (2018), *Art Nouveau Design 101: Everything You Need to Know* [online]. <https://creativemarket.com/blog/art-nouveau-design>. (επίσκεψη στο site, 11/02/2020)

The Metropolitan Museum of Art, *Heilbrunn Timeline of Art History* [online]. <https://www.metmuseum.org/toah/search/?search-term=paul+poiret>. (επίσκεψη στο site, 11/02/2020)

Vetrova I., (Μάρτιος 2015), Slideshare.net
[online]. <https://www.slideshare.net/sotkova/art-nouveau-fashion>. (επίσκεψη στο site, 19/11/2020)

Ασάρογλου Β., Μπονάρου Α. (2010), Decobook.
gr [online]. <https://www.decobook.gr/design-history/to-lampero-styl-art-deco>.
(επίσκεψη στο site, 13/10/2020)

Κατσαράκης Β. (Δεκέμβριος 2012), artic.gr
[online]. <https://artic.gr/i-techni-tou-art-deco>.
(επίσκεψη στο site, 13/10/2020)

Λιάνα. (Δεκέμβριος 2009), technisegkwmio.
blogspot.com [online]. <http://technis-egkwmio.blogspot.com/2009/12/art-deco-belle-epoque.html>.
(επίσκεψη στο site, 13/10/2020)

Σίνος Σ. (2011), Θεωρία και πράξη στην
προ – μοντέρνα αρχιτεκτονική. Εκδόσεις Πατάκη.

